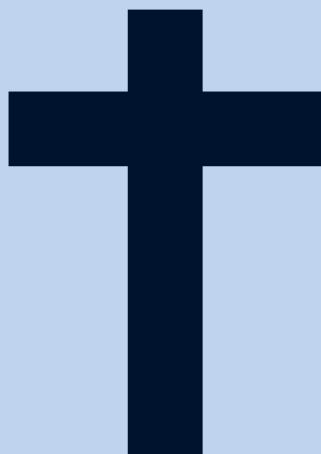

Aka (Hrusso) Bible

Hruso: Aka (Hrusso) Bible (Portions) for India

Aka (Hrusso) Bible

Hruso: Aka (Hrusso) Bible (Portions) for India

copyright © 2024 Bridge Connectivity Solutions Pvt. Ltd.

Language: (Hruso)

Contributor: Bridge Connectivity Solutions Pvt. Ltd.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

6ed36eea-a167-5ded-a2d7-08d8d10b8e3c

Contents

Luka	1
Filemon	39

Luka i shi-ñu

Ĝiwbrāw

Bzüga go kako ĝiwbrāw na vyow vew a vetsü se ye he kako ye Luk i ĝiw cheñe, sündā he kako yo danghuda i galyiw ksü go veksüw Kristan cheñe. Ñom-niti go homeje, i utro ĝübey küküw go da. I Tawgyew i shi-ñu truw nüna. I Tawgyew i shi-ñu seyo Tawgyew i shürhaw ná kako ĝida. Ije Polus idra ye Kristan na chiğā daw Tawgyew ichi chiğā daw nüna (Kulu. 4:14, 2 Timu. 4:11; 11:1).

Ĝiwbrāw i djaga

Odje 60-80 kuw.

Luka i he kako i Kesriya ge ĝilyeñe seyo Rome ge kakuñe ĝimzdoadabi. Kako ĝidaw dzaga na Betlehem, Galil, yahudiya seyo Yerusalemjo du.

Lajovo

Luka ubo yo Tawgyew i shi-ñu ye Tiyufilus i ĝiilyeda. Tiyufilus chemeje "Tawgyew i nülvo daw." I Kristan i küküw ma mo i lyagoñi dawma se ye usu-upa yo madanghume. Luka i ĝidaw ge i "Dyewfo" cheñe 1: 3 ge ĝidaw i homeje i Roman gow babu dyew vedujo a du. Añe ge kako ngüdaw ná holaimeje he ye utro ĝübey gojo du. Ichi ĝidaw ge ana vedufodame, "Tawgyew i nüna" seyo "Tawgyew i ġadz" (Luka 5:24; 19:10; 17:20-21; 13:18).

Ha ma a vew

Jisu iñiñ lañe trumkoige, Luka i Jisu i "Nüna üsañe" cheda. I Tiyufilus i ana ĝida, iha ūná ná dadrūdama se na se í uw yo danghulafijodawe (Luka 1:4). Luka i ūniku-ñisüw djüngkoi ge i ĝiw yo i kristan nabo hado chemeje Tiyufilus i danghulajobi Tawgyew i shüraw na nüna mauw mow cheñe.

Ñustu gow

Jisu - Nüna uw a.

Udrūla

- 1 Jisu i saw seyo ichi kutcho shuw __ 1:5-2:52
2. Jisu i nüna nabo chiğā daw __ 3:1 - 4:13
3. Jisu ġaksüivo übräw __ 4:14-9:50
4. Jisu i kros ge jiw __ 9:51-19:27
5. Jerusalem ge Jisu i lüshuw paw, dzüw seyo üshükülyetcho __ 19:28-24:53

Luka i galyiw

¹ Ñimko a ha ha liyiledama, se ná nüna aňe na galyiw ġipüñjejoñe dada.

² Sündā he ūná dju nudzoñ iñiyo hohusedama se naje, seyo, Tawgyew i shi-ñu truñe kahisedaw se naje, se ūná ná üträymodo ūná trukuida.

³ Sünambo, no je üträymodo, he na he í, usupa yo hoksüñe kalyisedaw no, süvzüw Tiyofilus bábo, he na he í magabolyiw ġi vyeimeje ujoñe vyeda.

⁴ Hado cheholye, bá ha trudrūlyedama, se ná umsowgo ba danghuweñe no vyedame.

Dzakariya ñe Elizabet

⁵ Nugo Herodes i Yahudiya ñetrü go ñetrü nugo dañe shüi ñeto ge ana lyikülye: Abiya müga go Jakariya cheñe mügaw a du. Üfum ye, mügaw Arō yo samtolyiw namko yo a, iñiñi ye Elishiba.

⁶ Sündā se naksü Tawgyew uvro ge chifñifoñe, seyo Prabhu ichi shotuko dügħew ná je da shuw. Úggū dadrūlyedaw ná je madatruw-makitruw da shuw.

⁷ Sündā Elishiba i ügħbzüm̊da naksü agüj je ñiwb. Sündā se naksü kewje keahubi.

Sorgomuko iyo Yohañ i sakülyew ñihowtrü

⁸ Dzakariyas i iñesü ná daġañ kuwñe, Tawgyew uvro ge, i ñegru ge müga chew daw.

⁹ Sündāda mügaw ná daw basha yo dañe kako dzulaw ge iñiñi kakülye, Tawgyew i küküw ñegru ge jiñe shobrovzü foweñe.

¹⁰ Sündāda shobrovzü fomkoi sese vyew na nopsü ge kahuañe kükütsü.

¹¹ Sese Tawgyew ichi sorgomuko a ye shobrovzü fodaw südzüvyepsüg vyego psügañe ge gudzuklüyedaw ye, í hohu.

¹² Sündā Jakariya í hoglye šüpo lamosha, sündā i ġew vyehua.

¹³ Sešo ye sorgomuko i i che, "Jakariya, djużejjodawe hado chemeje bá küküdaw ye dzħuhjemme sündāda bafum Elishiba yo babó saw a sakülyejome, sündā ba se iñiñi ye Yohañ ñe ñijodawe.

¹⁴ Sündä ba agü saahuñe šüpyo lüshüñe, lüshümfoajome seyo šüpyo nüna na agü sadabi cheñe lüshüjome.”

¹⁵ Hado chemeje i Tawgyew üvro ge sawlyiw chiñifojome; seyo tsü keje matujome; seyo iyañ ulhu ge duluge yo ġulo güdraw yo güdraavojobi.

¹⁶ Sego Israyel yo naje šüpo nüna na Tawgyew ichi ge kakultrujome.

¹⁷ I fihow Eliya í ġulo seyo künä dafidama dañe üviro kutrojome hado chemeje awu na na üdrü-ulü ye agü nachi ge tchodügejo; seyo zew chew madzüw na Tawgyewchi ge chiñidrüñe lakujo sündä Tawgyew ibö dafimsofiv dashütrüvojo.

¹⁸ Jakariya i sorgomuko í dzü, hei no kündä danghujowa; hado chemeje nobó mukroadabi seyonofum boje mukromyadabi.

¹⁹ Sorgomuko i í trutcho, “No Gebriyalwa, Tawgyew ichi mukow kewwa sündä üdra gudzusaw ye wa; sündada nó badra chitruweñe seyo bá he ūn ye truweñe kiadaw yewa.

²⁰ Sego hojo dawe, he ūn ye umsow makalu kuw ba mulyo ġyojome, sündä mazefijomme, hado chemeje ba no ūn ye, i ke damdrüñe dafiajoma, sei umsow mayye.”

²¹ Nüna na Jakariya í ġyokrütü, sündä mavyenghuahuw lyatsü, hado cheme ūnegru ge aña kündä uwalajemañe? Vyeñe.

²² Sündä i ūopsü kahuadabi abó ūn mazefibi, sündawñe na danghuladabi i ūnegru ulunge hama ūita homadadañe, sündä i sei vyeġelalye seyo mulyo lyadabiñe.

²³ Sündä i sehu datunofiahuňe í í ūn ge katcho.

²⁴ Setasaġa yo ifum Elishiba somafobi, sündä hubye pom kuw i nudzoġ ana cheñe müšüñe vye.

²⁵ “Nüna nafo ge nó bümazeamedañe nobó Tawgyew i he ūneto ye ana daidawa.”

Sorgomuko i mariyam itrü a jiku

²⁶ Elishiba agü ūniw yo hubye ġe kuw sa a Tawgyewchi go sorgomuko Gebriyal i Galili iñiñi Nazrat ūnetrū ge,

²⁷ Mimsa nano makaw a ichi ge kiku. Djú Joseb cheñe Dawud í ūnešü go Muhusa a idra ġulo daida, se nano makaw mimsa iñiñi ye Mariyamwa

²⁸ Sündä Sorgomuko i ichi ge ūnelunge jimyoñe che, ba hu je adjüdjüw no je aġimiw lüshütukoiwe, Djú Tawgyew í nülvov tukoaidama! Tawgyew i badrašome.

²⁹ I se ūn yo šüpyo ġelamoag, sündä vyemche, hei künä ūn a djüjemma?

³⁰ Séso Sorgomuko i í che, Mariyamya; djuġejoda, hado cheme Tawgyew í nülvó bá tukoaidawa.

³¹ Sündä hojodawe, ba somafojome, sündä ba saw a sakülyejome, ba iñiñi ye Jisu ūne ūnjodawe.

³² I ūsugħiġjome; seyo bá Soġġro-yaloñe üsaw chejome; sündä Tawgyew i í awu Dawud i psüga ye í djüjome.

³³ Sündä i Yakub í ūnešü ge shüwa nugo da shükejome; sündä í ġadzü da shükyew ye keje mamütrajome.

³⁴ Mariyam i Sorgomuko í che, “Hei kündä lyijowa? Nobó muhuje madangħulubi.”

³⁵ Sorgomuko i í trutcho “ġulo güdraw ye baso ge kamyojome, seyo Toġġgroyama í Ĝagra ye badru ge duñgudrujome; Hado chemeje í ġulo güdraw yo sakülyalaibi, Í Tawgyew üsaw chejome.

³⁶ Sündä hojo dawe, bá ūnešüg go Elishiba i je mukromyadabi a saw sakülyemkoiba, hei ichimsoba ína Úgħbzüm chebab, i so mafow hubye ġe kudaba.

³⁷ Hado chemeje Tawgyew ichi ge ha ūn je madafwiwo che ūniwme.”

³⁸ Mariyam i che, “Howe, no Tawgyew i chigħadambabi, bachi ūn trudo trüduyo dubroñe nodra ana lyimeje.” Sese sorgomuko ye itrü yo katrukralye.

Elizabet ichi ge Mariyam i jiw

³⁹ Sündaw se ūneto Mariyam i kutcho yo gudzuñe pufo go Yahudi na ūnetrū a ge ji.

⁴⁰ Sündä Jakariya iñi ge jiñi Elishiba í gagañe da.

⁴¹ Elishiba i Mariyam ichi gaga chewye dzühuhuwñe, sešügudoye ulhu go agü yeje gog, sündä Ilisħiba i ġulo güdraw yo tukoa.

⁴² Sündä i gow yo Šogħzuñe che, ba mim naġi yo sūvżiżfomme, seyo balhu go sheje ye ūsuvżuw me.

⁴³ Sündä noje hango yo nülvojema, no Tawgyew ūyañ ye notrūgañ a jikuda.

⁴⁴ Sündä holabja bachi gaga chew yenofu ge dzühubyu dzühuġywonne sešügudo ye nolhu go agü yeje lüshülye gogie.

⁴⁵ Sündada seiyé ūsuvżiżmme, se í djuyo umsow vyeñe Tawgyew ichi go, ha ūn ye idra chedama, sei damsojebi.

Mariyam i Tawgyew i troi.

- ⁴⁶ Sese Mariyam i che, "Nodrū-nolu yo Tawgyew i troime.
⁴⁷ Sündä noğulo ye, nó gudraw choakejo Tawgyew yo lüshü damme.
⁴⁸ Hado chemeje i í chiğadam idru ge nülvo hoida, sündada holabya, ayo dalalye shüwa shüw pumnüşügi kuw nüna na nó šüvzübram chejome.
⁴⁹ Hado chemeje se bolugobraw Tawgyew i nobo chiğä dew dew daida, sündada iñiñ ye güdraw me.
⁵⁰ Sündä i nülvo ye se nadra jome, dju í ġeima, saltso saltsow daw kuw sünañgudrujome.
⁵¹ I í bolugow ye sheiwa, seyo dju nudzo drü-lu ge dafowśoñe daima sena daame-kiame vye.
⁵² I shotuko dümbraw na psüga go dügaaha; Sündä nüvodaw i udruda vye.
⁵³ Luhuşümgraado na gañ uwyo da dju, séso dzomo-külyimodaw na üzü ufobüla lyadüge.
⁵⁴ I í nüdzoğ aki-awu na, kulo Israyel na ġaksüla, hado chemeje se nülvo ye büvyesüdañe.
⁵⁵ Shüwa Abraham ñe i saltsoahuw nadra shüwa dufigudrujo, I küna ñi bupye-ñipye nadra chedama süna."
⁵⁶ Mariyam i hubey dzü kuw idra ġyoselyeñe, i ñe ge katcho.

Yohañ Baptisma djüw i sawfo

- ⁵⁷ Sese Elishiba i samdrú kudabi, sündä i saw sakülye.
⁵⁸ I ġafopsüg-ġampsüg seyo i ñeşüg-ñepeğ na sei dzühulye, Tawgyew i ídrü ge şüpyo nülvo dadañe, idra ye lüshütuno.
⁵⁹ Sündalye ana a dadawa ñegi şügzü kuwñe se agü í fyuw ñeto kudabi sündä i ñiñ ye ichi awu Jakariya í iñiñ ye ñiweñeda.
⁶⁰ Séso iyañ i che, mowwe; i ñiñ ye Yohañ ñe ñijo dawe.
⁶¹ Sündä na í che, bá ñeşüg ge ana üñiñ djudchije ñiwa.
⁶² Sese i ichi awu i damcheñe dzü, ba iñiñ i ha ñigoñda?
⁶³ Sündawñe i ġijo kako prülañe ġiag, iñiñ ye Yohañ me, sündawñe vyew na mavyenghutsüg.
⁶⁴ Sündawñe ichi umdzu ñe zebüla naksü seşügudo ye zefikülye; Sündä i ñu zehuahuw ye Tawgyew i trokülye.
⁶⁵ Sündawñe iñisa ye ġyodo na vyew ġemoatsü; sündä se ñu ye vyew se Yahudiya nachi ñetrü üñisa üñisa naje šügeatsü.
⁶⁶ Sündä vyew dzühudo na nudzoğ nudzoğ drü-lu ge vyalatsü che, "He agü ye künajoeşoma?" Hado chemeje Tawgyew i üzü ye idra dubi.

Dzakeriya i ñihow

- ⁶⁷ Sündä iyaw Jakariya i ġulo güdraw yo tukoa, sündä ñihokülye.
⁶⁸ Israyel go Tawgyew i šüvzüwe.
Hado chemeje i í nudzo nüna ná hokrüvo,
Sündä ná ġaksüivo,
⁶⁹ Seyo i kulo Dawud i ñe ge ñibo muchoaijo hosuw üşüvzü a lahuaida.
⁷⁰ Süńambo i bzüga yomdo güdraw ñihow truw bupye-ñipye nayo, dju ñedzü üña no üña gomdo dulyisema, senayo trulyeida.
⁷¹ Chemeje ñi vyenjiw-vyeğaw nayo, seyo ñi homsüsew nagzü yo ñi muchoaida;
⁷² Sei ye bupye-ñipye na nülvo dañe nudzoğ güdraw ñu i vyesüweñe,
⁷³ Seyo se trasğa sei, se i í ñi awu Abraham yo todoye,
⁷⁴ I ñi hei djüjo, sei ye ñi vyeñido nayo kahajoñe,
⁷⁵ Ivro ge chiñiw seyo güdraw ġabo kaw ge shüdzowkuw mağew ichi chiğä dañgudruweñe.
⁷⁶ Seyo ba ye muhusa agüsa, Toğgroyama i ñihobraw chejome, hado cheme ba Tawgyew ichi ġabo dashüträvojoñe uvro uvro kutrojome,
⁷⁷ Sei ichi nüna na djumuchaoawe, dju, ná lalo yo güdraw pawma.
⁷⁸ Hei ñi Tawgyew i nülvo dado yo liyome, seiyo ñidru ge udrugo yo müsaw a dzütorüñokülyejo.
⁷⁹ Sei ye nuküguw seyo dzüjo ġabo ge ġyodo na müsaw dju, seyo ñishi í lüshüw ġabo gudow lakutrokewe.
⁸⁰ Seyo se muhusa angasa ye Yohañ, shülyifi shülyi seyo ġulo ge gokülyefi gokülye seyo Israyel ge kakujo ñeto kuw i bye ge ġyo.

2

Betlehem ge Jisu i saw

- ¹ Se ñeto ge ñubyu Kesar Agastas ichivye gow shotuko-kunu kihua, vyow Druguw-Drulyiw gow ġadzü-ġaġi nañiñ ġimywene.
² He uvromashü iñiñ ġimyw ye ñubyu Keriniyas í Siriya gow dümbraw dadaw ñetow ge daw.
³ Vyew na nañiñ í ġimyojoñe nudzo-nudzo ñetrü ge katsükügatsü.

⁴ Sündə: Joseb je Dawud i ñeşü go üşü umu, sündada i Galili go Nazrat ñetrü yo kañe Yahudiya ge Dawud i ñetrü Betlehem ge ka.

⁵ I iñiñ ñigimow, í goidaw Mariyam dju so mafoma idra jisa.

⁶ Na Betlehem ñetrü ge dulu ge, i agü sajo ümdrü kuadabi.

⁷ Sündə i agü ûsaw samkyo a saa sündañe ígyeka ge ñüshüne káko ge zua ve, hado chemeje nabo süge ñe ñyojo mapa.

Fugulu ñokrûw nabo soðgomuko í ū kidaw

⁸ Seyo se ñetrü a küña fugulu ñokrûw duma, se na ñegi ge vi ge ñyoñe ná hokrû ñow.

⁹ Seyo Tawgyew i sorgomukow a namgkow ge gudzukülye, sündə Tawgyew i ñagra namgkow ye dubrokülyeg, sündawñe na ūpo ñeatsüsü.

¹⁰ Sündawñe sorgomukow i na che, "Dju ñejo dawe; Hado cheholye chemeje, howe, no tuðu-tumo vyow nabo ūpo lüshüw ñu a trujome.

¹¹ Yow ñubyu Dawud i ñetrü ge djobo muchoaijo a sadame, sündə se i Prabhu Masime."

¹² Sündə se ye ba chi shewme, sei ye ba agü a ye gye ñüshüne seyo káko ge zuw hohujome.

¹³ Sündawñe sorgomuko a üdra ye soðgomuko upua a Tawgyew i iñiñ la troñe ana chew hohuda,

¹⁴ "Ñedzü ge Tawgyew í ñüshüne sündə no ge se tuðu-tumo na ñüshüne dju ñedzü Tawgyew i uw veima."

Fugulu ñaksuw na Betlehem ge jiw

¹⁵ Sorgomuko i natrü go soðgo ge katralyewñe, fugulu ñaksuw na ñüshüne chegi, "Tchow, ñi Betlehem iñiñ he ñu chedaw i, seyo Tawgyew i trudaw i, hobo."

¹⁶ Sündə na mekutcho djeñe Mariyam ñe seyo Joseb naksü ütrü ge anga i káko ge vedaw hohu.

¹⁷ I hohyeñe na se anga ufo gow na ha trudama se ñu chedaw na truzeğisüsü.

¹⁸ Seyo vyew dzülhutsüdaw na fugulu ñaksuw na ñu trudaw yo mavenghuatsüsü.

¹⁹ Seño Mariyam i he ñu na üdrü-ulu ge veñe vemchepüñe.

²⁰ Sündə fugulu ñaksuw na ná küna trudama, sünambo vyew dzühuñe hohuñe Tawgyew i trolleyeñe lüshüne katsütcho.

Jisu ichi fyuñe seyo iñiñ ñiw

²¹ Ñegi ñügüzü kufiahüne, seyo i Jisu i mükraksuw fymdrü kuadabi, sündə iñiñ Jisu ñe ñi, he iñiñ ye sorgomuko i uluhudrü ge mañilugomdo djuñyedabi.

²² Sündə Musa i shotuko dalyedaw yo Mariyam i güdraw ñyow ye ñomdzaoahuñe sündə Joseb ñe Mariyam naksü i Tawgyew uvro ge shew Yarusalem lañe jike.

²³ Tawgyew i shotuko ge ñimbó: "Vyew saw samkyo na Tawgyew ibó güdraw vyejome."

²⁴ Sündə Tawgyew i shotuko dalyedaw go chemeje, "Añüm osa ksü, momeje pagusa üsasa ksü lañe kügüwe."

Simon i ñi-how

²⁵ Se ñeto ge Yarusalem ge Simon iñiñ yo nüna a duw, sündə i güdraw nüna seyo Tawgyew i kügüw nüna, sündə Israyel ge güdüjo i ñokrû, seyo ñulo güdraw üdra dusa.

²⁶ Sündə ñulo güdraw yo truhua, ba Tawgyew i saw Masi i mahohulu, ba madzüvzüjome.

²⁷ Sündə i ñulo Güdru i ñegru nopsü ge jidügye; sündə iyaw ñe üyañ naksü se agüsa Jisu ibó, ahugo shotuko na dajoñe veñe lajikedaw sesse,

²⁸ sündə Simon i angasa i lolalyeñe, Tawgyew í troñe ana che:

²⁹ "He Tawgyewwa, ba ñu chew kudabi, bá kulo i ba ñüshüne yo kadügyejodabe;

³⁰ Hadò chemeje noñi yo ba muchoadügyedaw ye hohudamme.

³¹ Djú ba vyew druguw-drulyiw gow nüna na hovow sa a dadrü kikülyadama.

³² I utro sama nabo umsow truhoahuw müsaw da kakülyajome, sündə Israyel go djo nüna nabo lüshü-lübajome."

³³ Sündə üyañ naksü ubo gow ñu chedaw yo mavenghuatcheseñgduru.

³⁴ Sündawñe Simon i í gağızü djuñe, üyañ Mariyam í che, "Howe, i Israyel go na gaañe seyo pülyidügyejo go, seyo ana a chi shedügyejoñe ñokrüdügyeda, seifo go ñu zegijome.

³⁵ Sündə ba ñulo je vetsü yo vudüga-vudüga dajome. He yo ūpo na drü-lu ge vedaw na truhajome."

Hanna iyo trudaw ñiu

³⁶ Sündə Asher ñigübe go Fanual üsam a duw iñiñ Hanna, i ñihow trum: I ūpo mukrombi, I ülshi dzüwñe üdra gzü daw yo odje mro kuw shüfisawba.

³⁷ I odje ñügüzütrü psügi gow müjem: sündə ñegru keje matrahuw ñegiw-ñetow drüpsüñili mañiw seyo kügüne ñyonggudruwba.

³⁸Sünda i sehu ñeto süge jikuñe Tawgyew i drü-lu yo uw che, sonda vyew ná, dju Yarusalem i yo muchoajoñe ȝyokrûvadaw na, ifo go ñu trumyokülye.

Josep ñe Mariyam naksü ñe katcho

³⁹Sünda na Tawgyew davyedaw shotuko ügü ye vyew damdzoahuwñe sese Galili ge nudzoğ ñetrü Nazrat ge katcho.

⁴⁰Sünda angasa ye nugow lya, sonda bolu dukülyebi, seyo patsü-sholu tukoaha, sonda Tawgyew i nülvö üdra sa dusa.

Angasa Jisu ñegru ge

⁴¹Üyaw ñe üyañ naksü oje drü-drü Yarusalem ge Fasa rhano ge jinggudru.

⁴²I oje ȝüyo ksü kuwñe, na rhano ge ȝidaw ñom í daw Jerusalem ge ji.

⁴³Sünda na vyew ñegi ȝyomdzolye sese katcho, se angasa Jisu Yarusalem ge ȝyotralye; sei üyow ñe üyañ naksü madanghu.

⁴⁴Na ana veñ, i upu jiw nadra dusamada, ñegi a kapseajebi: sonda na í nadraw seyo na ñeşü nangko ge tchüpüne.

⁴⁵Sé matchülawñe na tchü-tchüñe Yarusalem ge katcho.

⁴⁶Seyo ñegi dzü sefum ye na íñegru nopsü ge dadrüw nangko ge ȝyosañe, ná ñu dzüñe seyo naje i chi dzü ȝyodaw hohu.

⁴⁷Seyo künna na i ñu truw dzü ȝyodama, se na vyew í danghuw yo seyo i ñu hutrow yo mavenghuatsü.

⁴⁸Sündawñe na í holyeñe mavenghualyeñe seyo üyañ i í che, “No sawwa, ba ñidra ana hado daña? Howe, baw ñiksü ba taǵaw na veduw tchü ñiegaha.”

⁴⁹I íche, “Ba no hado tchuña? Hadoma madang huma, no nó awu i ñe ge dujobabi cheñe?”

⁵⁰Seño i í ha ñu chedama, i se i madzüsüla.

⁵¹Sündawñe i üdra kasa, sonda Nazrat ge kaku, sonda na chew dzü ȝyosa; sonda üyañ i he ñu ye üdrü-ulü ge ve.

⁵²Seyo Jisu i patsü-sholu seyo udru ge lyifiliy sonda Tawgyew ñe nüna naksü ubo yo go shülyi.

3

Yohañ Baptisma djüw ichi shi-ñu.

¹Nugo Tibiriyus Kesar ñetrü nugo dañe oje ȝütrüpom kuw sese, seyo Pontus Pilatus i Yahudiya go ñetrü nugo da shüi sese, seyo Galili ge Herodes, sonda ünu Filip Ituriya seyo Trakonitis go nugo da shüw sese, sündalye Abilene ge ye Lisaniyas go nugo da shüw sese.

²Seyo sese Anasñe Kefas naksü müga gow, seta-seǵa Tawgyew ichi shi-ñu ye, ge bye ge Jakariya ichi üsav Yohañ ütrü ge dzühuku.

³Sündalye i Yordan hu itriügañ go vyew ñetrü-ñetrü ge jiñe, lalo muchojoñe drü-lu ye vyegudoweñe baptisma ifo ye truzekülye.

⁴Yasaya i ñihow trulyedaw shi-ñu kako ge ȝidaw ye:

“Bye ge shogzükülyedaw nüna i ȝuksüwme he i:

Tawgyew i ȝabo dashütürvowe, i ȝabo í gudow davowe.

⁵Kaguğuahuw künñama kazeğiyome,

Seyo púsa je lüñew daajo;

Seyo üküngüw ná gudojo, lüvzüw lüñew ȝabo

Sena ȝabo rhugro lyijome.

⁶Seyo uso duw chebiw ye vyew Tawgyew i muchoaihuw hohujome.’’

⁷Dju upu dyam na ichi ge baptisma lajoñe jihuañe jikutsüdaw na, se na i che, “He byu üsa nawa, djó dju truda, he kai lusuwyuwo yo ge jehuatsüwe che?

⁸Drü-lu vyegudofilaw kuw sheje lakuwe: seyo nudzoğ-nudzoğ drü-lu ge ana djuyvelajo dawe, se ñi aki-awu ye Abrahamene; hado cheme no dju chengkoime, Tawgyew i he kunu yo je Abraham ibo mulo lakülyefijobame.

⁹Seyo ya bo puǵje ye shoñ ükrütrü ge vydabi, sündada ha shoñ ye sheje uw yo majema, se na poskealye mi ge foahuebabí.

¹⁰Seyo nüna na i dzü, “Sename ñi ha dajowa?”

¹¹I ná tru, “Djuchi ge polu ksü duma, se djuchi ge ñima se i djüwe seyo djuchi ge tsajo duma, se naje süna datsüwe.”

¹²Seyo patso-law na je baptisma law jiku, seyo í dzü, “He dadrüwwa, ñi ha dajobya?”

¹³I ná trutcho, “Dju djóbo ȝyokrûima, se í fojelübzuw patso djulajo dawe.”

¹⁴Seyo rhünakew na je í ana dzü, “Ñi ha dajobya?” I ná chetcho, “Djudru ge je külü dujowewe, seyo mülaw-mütraw djufojo dawe, seyo nudzoğ chiǵa dadaw ge lüshüjo dawe.”

¹⁵ Sündä nüna na se í vyeksüne ǵyomkoi sese, seyo vyew na nadrü-nalu ge Yohań ifo go vyemkoi, haňa he ashá he i Masi mošomachaňe.

¹⁶ Sündawñe Yohań i vyew ná che, "Nóbó djo hu yo baptisma djüwbame, séšoye i kalaime, dju nó cheje saw-lyiw bolufowme; no ivro ge ichi shita udro tashaijoje ugō ſiū sühabame, se i djó ǵulo güdraw seyo mi yo baptisma djüjome."

¹⁷ Ichi chiaǵi ye ichi ügzü a me; seyo i í ſetchü ye uw yo dagüdrasome; seyo pulgü tcholadaw na üšaka lakeğijome, séšo üğütchü na ye mi ge foajo se mi ye keje madzoňoajo."

¹⁸ Sündalye i nüna na dadrüñ-dadrułyje shi-ńu uw je trusejome.

Herodas i Yohań i pache ge kiw

¹⁹ Sešoye i psügimko yo ſetrü a go nugo Herodes í iňuw Filipus ufum Hirodiyas ifo go, vyew lalo datruw nafo se na sei í dadaw na fokülye.

²⁰ Sündada Hirodes i vyew naǵi yo je i fow lalo je datru, Yohań í pache ſe ge shü vyewe che.

Yohań yo Jisu í baptisma djüw

²¹ Vyew na baptisma latsuwñe, seyo Jisu je baptisma lalyeňe kügű ǵyo, sündawñe ſedzü müssaag.

²² Seyo ǵulo güdraw paǵusa veduw ye uso daňe idru ge ǵudrokülya, sündä ſedzüdrü go ſu zekülye "Ba nó sawme, ba yo no ſüpo lüshüdame."

Jisu i galyiw

²³ Jisu i shi-ńu trukülyewñe, sese i oje dzügű kuw. I Joseb üsaw (nüna na ana vedabi), seyo i Eli ichi,

²⁴ Seyo i Mattat üsaw, seyo i Lewi ichi, seyo i Malki ichi, seyo i Jannai ichi, seyo i Yusuf ichi,

²⁵ Seyo i Mantiyah ichi, seyo i Amos ichi, seyo i Nahum ichi, seyo i Asaliya ichi, seyo Naggai ichi,

²⁶ Seyo i Mat ichi, seyo i Matiyah ichi, seyo i Simi ichi, seyo i Yosek ichi, Seyo i Yoda ichi,

²⁷ Seyo i Yohań ichi, seyo Resa ichi, seyo i Jarubbabel ichi, seyo i Shaltiyel ichi seyo Nari ichi,

²⁸ Seyo i Malki ichi, seyo Adi íchi, seyo i Kosam ichi, seyo i Almadam ichi, seyo i Er ichi,

²⁹ Seyo i Jisu ichi, seyo i Aliyejer ichi, seyo i Yorim ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Lewi ichi,

³⁰ Seyo i Simon ichi, seyo i Yahuda ichi, Seyo i Yusuf ichi, seyo i Yonan ichi, seyo i Eliyakim ichi,

³¹ Seyo i Maleyah ichi, seyo i Minnah ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Natan ichi, seyo i Dawud ichi,

³² Seyo i Yise ichi, seyo i Obed ichi, seyo i Boj ichi, seyo i Salmon ichi, seyo i Nason ichi,

³³ Seyo i Amminadab üsaw, seyo i Arni üsaw, seyo i Henson üsaw, seyo i Peres üsaw, seyo i Yahuda üsaw,

³⁴ Seyo i Yakub ichi, seyo i Isahak ichi, seyo i Abraham ichi, seyo i Terah ichi, seyo i Nahor ichi,

³⁵ Seyo i Sarug ichi, seyo i Rawu ichi, seyo i Peleg ichi, seyo i Eber ichhi, seyo i Shilah ichi,

³⁶ Seyo i Kenan ichi, seyo i Arafzed ichi, seyo i Shom ichi, seyo Nuha ichi, seyo Lemek ichi,

³⁷ Seyo i Matushilah ichi, seyo i Hanok ichi, seyo i Yirid ichi, seyo i Mahallel ichi, seyo i Kenan ichi,

³⁸ Seyo i Enosh ichi, seyo i Shet ichi, seyo i Adam ichi, seyo Tawgyew ichi üsawwa.

4

Jisu í purkya

¹ Sündä Jisu i ǵulo güdraw yo tukoña, Yordan hu go kakutcho; seyo ǵülo yo bye ge laǵushi laǵushi vye;

² Seyo ſnegi piǵü kuw mütü na dakütso-kikütso ho. Se ſneto ge i haje-haje matsa-matuw seyo ſe ſneto kamdzohuňe, sese i luhušuku.

³ Sündaleňe mütü ye í che, "Sünameje ba Tawgyew üsawšommeje, he kunu ye cheha odje lyaweňe."

⁴ Jisu i í trutcho "Gídame, nüna na odje yo aka mashüjome."

⁵ Sündatchowñe mütü ye í la djeketcho sündalye lügaňe pu udru gow vyew druguw-drulyiw go ſetrü ná shemdzoa.

⁶ Sündalye mütü chetcho, "No he na he i vyew bá übray dawenje djüjome, sündä no ǵagra djüjome, hado cheholye he na braw nobabi, seyo no dju djügoňdama djüfijobame.

⁷ Sündada ba nó kükümeje, he na vyew bachi lyajo."

³⁸ I ñegru yo kahuañe simon í ñe ge ji, süge se Simon (Pirat) ichi apye ye uso shüñë nala. Sündada i ibó i kügütcho.

³⁹ I ichi üñisa a gudzulye se usso shü nadaw í züg, züwñë sese usso shuw ye gabruag súnda uwabyo-uwagyowñë i süge age da í datunotcho.

⁴⁰ Dru guamkoi sese dju-dju sama-sama yo nomñew yo so natsüdama, se na ichi ge la jikutsü, sündawñë i ügzü ye nadru ge a dañe vyenë na dagyotsü.

⁴¹ Sündawñë ñgulo mauw na ñogzuñe che, "Ba Tawgyew ichi üsawwa," ñüpyo nachi go kuhusü, sésö i se na züñey seyo ūu mazüdüge, hado chemeje na danghudabi, i Masi cheñe.

Galili ge shi-ñu truw

⁴² Súnda ñetoahuwñë i namko yo kahuañe ñüdzüw ge katrükralye, sündawñë upu na í tchüsetcho ichi a kakusetcho, súnda i dûgoha, nachi go djukatrükralyeweñe.

⁴³ Séso i ná chetcho, "No ñetrü utro ge je Tawgyew ichi shi-ñu trujo dulumme, hado chemeje nó he í daweñe kiabadamme."

⁴⁴ Súnda i Galili ñetrü go ñegru ge shi-ñu tru.

5

Jisu ichi shürhaw

¹ Upu na ichi ge gapulotsüne, seyo Tawgyew ichi shi-ñu na dzütsükügütsü, súnda ibó ge Gannesrat go huçülyi üdza to gudzu, sese ana a da.

² Sese i huçülyi üdza ge lü ksü vyedaw hohu, seyo tromaw-dzükrüw na ná tromaw na tchegüdramkoi.

³ Se lü namko ye a ye, se Simon ichi ye lyimyoalye, i í hudza ge me latrülyeweñe kügüñë che, sündawñë i lü ge ñyolye i nüna ná shi-ñu trukülye.

⁴ I ūu trufiahuwñë, sese i Simon i che, "Gyuw ge la jikewe, seyo tchü lügyejoñe bá tromaw ye majo dawe."

⁵ Simon i í chetcho, "He Tabrawwa, no yakülyi ñegimüträ kuw koğıw dawye ha malüyelafibi; sedamje ba ūu cheda, tromaw mamkoime."

⁶ Se i súna dawñe, ichi tromaw ye tchü aña-şütchüw tromaw gağalajew malgrula.

⁷ Sündaw i í draw utro lü ge gyodaw na, age djeñe latunoweñe naje damche: seyo se na djekutsüne, se lü ksü ye gudze-gulüsüahuw lagu vye súnda lü yeje mülajo ladjew latchugyo vye.

⁸ Se na hollyebi Simonñe Patras naksü Jisu üshitrü ye gaañe, seyo che, "He Tawgyewwa, notrügäñ yo katrülyewe, hado cheme no lalo nünabame!"

⁹ Hado chemeje aña şütchüw tchü lügyeladaw í hollyeñe i seyo üdra ayo na mavenghusüdabi;

¹⁰ Seyo sünatchombo Jabdi í üsaw Yakub ñe Yohañ naksü je, dju Simon í shürhawma, mavyenghuatsü dawñe Jisu i Simon í chetcho, "Djuğejodawe, ayogo ba nüna ná üshü tsülajo dawe."

¹¹ Sündawñë na lü ye hudza ge lakulye seyo sa a tralye ífum ífum kase.

Ĝogo i güdraw daihuw

¹² I utro ñetrü ge dulu sese, se süge ġogo yo tsafoahuw nüna a ye jiku, súnda i Jisu í hohulye uvro ye gakülyea, sündalye kügüñë che, "He Tawgyewwa ba dagyojoñe vyedameje nó ba muchoadügelyefijoşome."

¹³ I üzungü ye djiñue dadülye che, "Bá muchogüdraweñe, no vedame." Sündawñë ichi se ġogo tsadaw ye seşügido ye kagüdrütsü.

¹⁴ Sündawñë i í trudriše, "Djusaje djutruwe, séso kañe babraw ba mügaw na shewe, seyo ba kündä güdraw mucholawma se fo ye, se hadamje Musa i djüvyelyedama se í djiñue ifo gow trufijofe."

¹⁵ Séso ibo gow ūu ñüpyo tüga-zeğitsü, seyo ñüpyo nünapu ye ichi ge shi-ñu dzüjoñe seyo sonaw na dagyolajoñe ichi ye keğitsü.

¹⁶ Séso i nüna ūu ge utroga kagañe kügüñugdru.

Jisu i külyi-ğüdjew naw í dagyo

¹⁷ Ahua ye ana a datcho, i shi-ñu trumkotchoi sese, Farisiñe dakyew kikyw na sa a ñyoda, dju Galili seyo Yahudiya go künä ñetrü duluma sego na, seyo Yarusalem go jiku; súnda naw na dagyojoye Tawgyew i ñagara gokyew ye idra ye duse.

¹⁸ Seyo howe kaguña na külyi-ğüdjew naw nüna a ye, ñelütsüdru ge lalyi, seyo na í ğütrü ge la jiküñë lamyoañe seyo Jisu ivro ye vyejoñe daahi.

¹⁹ Seyo na upu mutchusübyeñe ñelunge la majimyofiñë, na ñelütsü udru ge lyilÿiñë seyo ñeltsü tahalye, í ğütrü nadra ye Jisu uvro ge ulungko ye kikülyeaha.

²⁰ Jisu i na umsow lutuksuw vyedaw ye hollyeñe che, "He nüna bá lalo ye muchoajemme."

²¹ Sündawñe shizew-ñuzew nañe Farisi nağütchü cheği, “He i djubajema, Tawgyew í mow uw zehi ye? Tawgyew í tralye dju lalo na muchoifiwa?”

²² Jisu i nalu ge vyedaw danghulye ná che, “Djo djolu ge ha vyemkoiya?

²³ Hado vyedoña? Ana chejoma, ‘Djo lalo ná muchoadama,’ semome ana ma ‘Gudzuñe seyo kutro djeg?’

²⁴ Séso ye ana dadá djo danghujo dawe nüna üsaw í druguw-drulyiw ayo lalo muchoaifiwme.” I se külüi-ğüdjea nado i che, “No ba chemkoi me, gudujuwe seyo bá ğüträ ye lalye bañe ge la kabi.”

²⁵ I jeaňe ığträ u gudujuwe, seyo hayo sa a í gudujuwe dama se í lolalye, Tawgyew í trolley í nudzog ñe ge kajebi.

²⁶ Sündawñe vyew na mavyenghuatsüne Tawgyew í trotsü, sündalye șüpyo ğeñe che, “Yow fi sama a fiu hohujemme.”

Matti i balaw

²⁷ Seye sefum a i ñepsü ge jihua, seyo Leviñe ñidaw a ye patso-law nüna ye patso ñe ye ȝyodaw hohu, sündä í che, “Nófum kasewe.”

²⁸ Sündawñe i vyew tratsülye ífum kase.

Lalo nadra tsasaw

²⁹ Sünada Levi i í ñe ge ava tsaw rhano a djü; seyo sündä se patso-law nañe seyo nüna utro a upua nañe tüsä ȝyoñe ava tsa, șüpyo upu dyam.

³⁰ Seye Farisi nañe seyo shizew-ñuzew nañe i shürhaw ná ana cheñe zekütso-zemrhü “Djo patso-law seyo lalobraw nadra hado ȝyoñe üşa tsa-tu daiya?”

Luhuşüw-lukrow ȝyw ge Jisu i dzüw

³¹ Jisu i na chetcho, “Müga ñachi ge so manaw na majijome, séso sonaw na jijome.

³² No nüna güdrav na momwe, lalo duw ná nadrü-nalu lagudoijoñe balaw kakuwme.”

³³ Seye na i chetcho, “Yohan í shürhaw na ye șüpyo uw yo matsa-matuw kügüñe ȝyoïwa, seyo sünambó Farisi nachi go na je, séso bá shürhaw na ye tsa-tuiwa.”

³⁴ Jisu i ná chetcho, “Hawa ba name gzüjiw nüna ná gzübraw ye nadra dulu sese, matsa-matdügýefijoma?

³⁵ Séso se ñeto je kakujome, sayo sa a gzübraw ye nayo utroga dajome, sese na se ñeto ge matsa-matuw dajome.”

³⁶ Ná i zeğaw a ze tru, “Dju nüna yo gyeükün ye tağıñe dju matüpşümme, semome ükün ye tağajabibi sedamje se tüpsüdaw ye je gye üme üdra makamyögijo.”

³⁷ Seye dju je tsühu ükün ye dzağı üme gye mapyujo, semome tsü ükün ye se dzağı üme yebö byoğalye kasuajo, seyo dzağı je mau lyajo.

³⁸ Séso anggur uhu ükün ye dzağı ükün ge pyujo dume.

³⁹ Kagua nüna na tsühu üme ye tulye ükün ye matuğonjo, hado chemeje na truibi, üme ye ufomdodaşo cheñe.”

6

Jisu Sabbath go Tawgyew

¹ Sündalye ȝyogow ñeto sehu i vi goşü dañe kamkoi sese, seyo í shürhaw na pu ye trükülyelalye, üzgüku yo shükrüñe tsa-tsa ka.

² Sese Farisi namko yo na hadamje chekülüyetcho, “Djo süna chiğä hado dawwa hai ye ȝyogow ñeto ge madafiwjoma?”

³ Jisu i ná trutcho, “Hawa djo he í mangüma, nugo Dawudñe üdra ayo na luhuşüda sese ha dawma?

⁴ Ikündañe Tawgyew ichi ñe ge jima, seyo lapsü djüdaw go odje na lañe tsa, se na bó mügaw ná tralye djudasaje matsafijo, seyo idra yo naje djüdalubí?”

⁵ Sündä i ná chetcho, “Nüna üsaw ye ȝyogow ñeto ge je Tawgyewbamme.”

ȝyogow ñeto ye sonaw ná dagyow

⁶ Sündä ana dañ ahua ye ȝyogow ñeto kuw sese i ñegru ge jiñe shi-ñu trutchoñe da ȝyo; seyo sa a nüna a duw ye üzgü fuvro go krosdzüada.

⁷ Shizew-ñuzewñe Farisi na i hadamje zeñe fiu jojoñe hoksü ȝyo, i ȝyogow ñeto ge dagyoahima madagyoima hojoñe.

⁸ Séso ibó nalu vyedaw dâhuñda; sündada i se üzgü kroadaw nüna í che, “Pülyiñe, umko a gudzug.” I pülyiñe gudujuwe.

⁹ Jisu i í chetcho, “No djo he dzüime ȝyogow ñeto ge ha dafijowa, uw dajo veima mo mau dajoma; shüw ná ȝaksüjoma mo mağaksüjoma?”

¹⁰ Seye i vyew ná hozeğüatsülye, se nüna í che, “Bagzü ye vro ge djüwe.” I süna da, sündawñe üzgü ye muchoañe uw lya.

¹¹ Séšo se na ñepsü ge kuhuatcholye lusvyuñe nağütchü poğitcho, ñi he Jisu idra ha dañelye?

Shürhaw ǵü yo ksü

¹² Seye se ñeto bó i pudru ge kügüp katrukalye, seyo akülya ñetow Tawgyew í kügüp ñetoaha.

¹³ Ñetoahuwñe, i í shürhaw ná balalye namko ye ǵü yo ksü ye pola, sündalye ná shürhawñe che.

¹⁴ Súnda se na heimmie; Simon í ñiñi ye i Patras ñe je vye; seyo í ñuw Andriyas, seyo Yakub, seyo Yohañ, seyo Fillipus, seyo Bertulme,

¹⁵ Seye Matti, seyo Tomas, seyo Halfais í saw Yakub, seyo Simon dju í Jeletes je chewma,

¹⁶ Seye Yakub í saw Yahuda, seyo Yahuda tcho Iskariyoti, se i í tsadrüahuw lyikülye.

Jisu i nüna ná truñe dagyow

¹⁷ Sündawñe na idra kagalye no úpra a ye gudzutsü, súnda ichi shürhaw na upu mutchu, seyo vyew Yahudiya na, seyo Yarusalem, seyo Sor seyo Sidon go sütüğülü üdza ge küña ñetrü ma sego šüpyo nüna upu na je,

¹⁸ Dju i shi-ñu truw í seyo ǵulo ná muchoañe dagyojoñe ichi ge jikutsüdama, süge dutsü. Seye chigüje na maw da vyedaw na je uw dagyo.

¹⁹ Seye vyew na i kidügyoñ vyetsü, hado cheme íso go ǵagra na kahuañe ná muchoahi.

Gaǵüze shi-ñu

²⁰ Sündawñe i í shürhaw nachi ge hoñe che,

“Süvzüwmé bá, ñeto daw ye,
Hado cheme Tawgyew ichi ñetrü ye bachime.”

²¹ “Süvzüwmé bá je, dju luhuśüdama,
Hado cheme ǵaksüjome,

Süvzüwmé bá, dju ksei ma;
Hado cheme tchüjome.”

²² “Süvzüwmé bá, dju nüna üsaw íbo
Bá mau dajome,

Seye bá lahuajome, seyo bá tchügö-hoǵojome,
Seye bá ñiñi danghulye vyetsü djojome.

²³ “Sehu ñeto lüshüne gyojo dawe, hado cheme hojo dawe, babó soǵgo ge lapsü dume. Í bupye-ñipyé ñihow kew nadra je süna dawbamme.”

Dzungawhuw shi-ñu

²⁴ “Séšo tui me djo, dju bo-luko duma,
Hado cheme djo djolu vyew apyew pajebi.”

²⁵ “Tuime djó dju hesahe ǵaksüwdadama,
Hado cheme luhuśüjome.”

“Tuime djó, dju hesahe tchüima,
Hado cheme duhu pajome seyo ksejome.”

²⁶ “Tui me djó, nüna na djodruge uw chejome,
Hado cheme ná bupye-ñipyé na mülaw ñihow nadra je ana dawbamme.”

Vyeñiñ na je nülyowe

²⁷ “Sešo dzüvodo djó no chei me, bá vyeñido na nülvow dawe; bá dju mau daiba sena uw dajo dawe.

Bá dju chemui ma, sená gaǵüzü djüjo dawe; bá dju zeamei ma, senábo kügüijo dawe.

²⁹ Dju bákrumo ge tcheima, ichi ge krumo a go je djüwe; seyo dju bachi güfaw laǵaima, se í bá polu djulawa djuchewe.

³⁰ Dju damje bá prüima sená djüwe; seyo bachi gań laǵaimje, í djuprüwe.

³¹ Seye ba nüna ná bá küna dawené vyedama, baje ná süna dajo dawe.

³² “Sešo ba bá nülvow dai ná akasa ba nülvow dame je, ba ha dew dawwa? Hado chemeje lalo dado na je, ná dju nülvow daima na je sená nülvow daşoi.

³³ Ba bá dju uw daihi ma sená akasa uw daijobame, bá ha dew chejowa? Hado chemeje lalo daw na je süna bó daşoi.

³⁴ Sešo ba í chi gudzumeje, nachi go patchojoñe vyemeje, bachi ha uwwa? Hado chemeje lalo daw nağütchü je chi bö gudzuşo.

³⁵ Sešo bá vyeñido nadra nülvow dawe, seyo uw dawe, seyo patchojoñe mavyew chi gudzujo dawe; seyo babó dew lapsü lyijome; seyo ba Tawgyew í üsañe chejome, hado chemeje i se nabó dju maşüvzüdügenjome, dju kew nadru ge nülvöi me

³⁶ Baw küna nülvosuwma, sünambo ba je nülvöjo dawe.

Udru ge dju truchaoawe

³⁷ "Külü dju jowe, sündame badru ge je külü majojome; trudañe djuchewe, badru ge je truda machejome; aloijoda, sündameje bá je alojome.

³⁸ Djüjo dawe, sündame bá je djüjome: nüna na düsdzi-düsdziñe seyo so-soñe seyo gusuañe badru ge suisjome, hado cheme ha chi yo ba tsoima, se chi yo babó je seiyo tsojome."

³⁹ Sündatcholye i ná zeğaw a yo chetcho: "Hawa niğew ye, niğew i ġabo trufijoma? Hawa naksü noğu ge magajoma?

⁴⁰ Shürhaw na nudzoğ chi dadrüw na yo madewfojome, sešo djudamje dagro dama, i í chi dadrüw imbo vyedujome.

⁴¹ Ba bá ūuw ichi iñi go gashüsadaw shobosa í hado hoiya, seyo bá nudzoğ bañi go sholbosa duw ye maholama?

⁴² Seye ba bá nudzoğ bañi go sholbosa mahomeje, ba bá ūuw ichi í künda chefijowa, 'No ūuwwa, mola bañi go gashüdaw ye lahuajoma?' He dakulyutchüwba, uvromashü bachi iñi go sholbosa lahuavzüwe, sündameje sese bachi üñuw ichi iñi go gashüdaw ye hohulye lahuahifijome.

Shoñ i hosüjo ye üje yo

⁴³ "Ha shoñ uw a je ūime, dju sheje ha madağıw jewma, seyo ha madağıw shoñ je ūime, dju shejo uw jewma.

⁴⁴ Shoñ küña duma, nudzoğ üje yo hosuwme; hado cheme nüna na gralye go lufuje mapyowme, seyo küfsüje go angur mapyofijome.

⁴⁵ Nüna uw na nudzoğ lu go ūu uw chehuahi; seyo nüna mau na nudzoğ lu go mau ūu na mau yo chehuajome; hado cheme lu ge ha gudama se i namdzu go kahuajome.

Nē daw nüna sama ksü yo duw

⁴⁶ "Ba nó ūu chew ná madzüjomeje, sünameje hado nó 'He Tawgyewwa, he Tawgyewwa,' cheiya?

⁴⁷ Dju damje nochi ge jikuima, seyo nó ūu í dzühulyeñe zew dzüima, no djo trujome, na dju vyeduwma?

⁴⁸ I se nüna i vyeduwme, dju ñe damkoi sese nogüdzü ye ġyw chigalye kunu ge ñekrü dzuñe, seyo hutchuğó-ğolüsü ye idru yo da kaa, sešo í madañifijome; hado chemeje i lyow yo dada.

⁴⁹ Seso dju dzhutcholyeñe zew madzüma, se i se nüna i dambo vyeduwme, dju nogüdzü ye ñekru lyow madaw dadama. Se udru ge hutchuğó-ğolüsü kame, i sebyo-seğyo ngüañe seyo se i gaañe ganü-gaşaaha."

7

Kulokyew ichi umsow vyedaw ye Jisu i vyelamoia

¹ I í ūu ná nüna na trumdzooalyeñe Kafarnahum ñetrü ge jiku.

² Sünda mükaw a ichi kulom djú i, í ūesümbo veduw vewma, usso nañe dzüjo veduw lyada.

³ Jisu iñiñ hutraw-notraw dzühulyeñe Yahudi ñetrü go nugow na üträ ge í kulo í jikuñe dagyoowe chefiñi.

⁴ Na Jisu ichi ge jikuñe ishitrü ge gaañe ana che, "Ba ibo he i daijo dawe

⁵ Hado chemeje i ñi ġübey na nülvö daw, sünda ñi melye ñe ije i daihu."

⁶ Jisu i nadra nadra hutro jisa, sünda i ñe yo aña üğä ñibisa sa a, mükaw i üdraw na yo ana chefiñi, "He Tawgyewwa, ba ñikuñisüw djudajodawé, hado chemeje nochi ge übadzü ūime, ba no ñelütsü pudawé ge jimyojo.

⁷ Sündada nudzo no bachi ge jikujo übadzü duñe mavemme, sé ba bá ūu i truñe no kulo usso dagyoijodawé.

⁸ Noje nüna na üla yo nünabame; sünda shipashi na nogzü geme, sünda nüna a í 'Kab' chewfiñi se nüna ye kaw, sünda ütro a í 'age kab' chewfiñi i kaku; sünda no kulo na 'He i da' chefiñi.

⁹ He ūu í dzühulye Jisu i lumashüw vea, sünda i ufum ge nüna upu kalasalai nachi ge tcholtrügħiañe cheñi, "No djo he trungkoi heme, Israyel ge je no ana veksuw mapame."

¹⁰ Sünda nüna kidaw na ñe kaku hobanda, kulo usso nadaw i dagyovodabi.

Dzüdo í shüdüge

¹¹ Me ñegi fum sa a i Nayan chefiñi ñetrü a ge ji, ichi shürhaw nañe seyo nüna upu üdra jisa.

¹² I se ñetrü gow füta üträ iñisa jiku, hojodawé, nüna na ñimo a í ñepsü ge la kahuangkoi; se ye üyan üsaw akasa ba, sünda i müjem: sünda ñetrü gow šüpo nüna aña üdra dusa.

¹³ I hoñi Prabu üdrapra-ulupra na, sünda i cheñi, "Dju ksewe."

¹⁴ Sündawñe i iñisa ge jikuñe ñimo vedaw i ki; sünda gidaw na ġogog jebi, sündawñe i cheñi, "O muhumya, No ba chengkoime, pakülzejodawé."

15 Sündawñe se dzüdaw ye pakülye ġyo, sündä üträ zekülye: sündä i í üyañ i djülye.

16 He yo vyew na ġeatsü, sündä na Tawgyew ibo gow troñe ana che, “Ñimko a šüpo dyew nihow truw a kakülyadame, sündä Tawgyew i í nülvow í nüna na she.”

17 Sündä ibo gow ūn ye vyew Yahudiya seyo iñisa gow vyew ñetrü ge truzeḡiatsü.

Yohañ Baptisma djüw í dzüw

18 Sündä Yohañ i í shürhaw na he ūn na trutsü.

19 Sündawñe Yohañ i í shürhaw nangko yo ksü i balalyeñe Prabu ichi ana dzüw ki, “Kakujo ye babamma, mo no utro na ġyokrūjoma?”

20 Na ichi ge jikuñe cheñ, “Yohañ baptisma djüw i ūn bachi ge ana a dzüw kidame, se ye kakujo ye babamma, mo no utro ġyokrūjoma?”

21 Sa yo sa a i ūpo na usso naw yo seyo duhu yo lahuaida; sündä mütü kamyodaw seyo ūpo iñi ġiw na iñi djü.

22 Sündä i í che, “Djo ha ha hohuñe dzühdama, kañe Yohañ i trujo dawe; iñi ġyw hohungkoimme, üshi lyew kahingkoimme, ġogo nadaw i dagüdrayemme, ufu vaw dzühungkoimme, sündä dzüdaw ye üshkülyejemme, sündä sapse na Tawgyew i shi-ūn trujeme.

23 Tawgyew i ūvüw djudra duma na ushi mahütrüjome.”

24 Yohañ i kidaw nüna na kawñe, Jisu i Yohañ ubo gow nüna na ana tru, “Djo bye ge ha how jiña? Ha, ñedzülyiwy age ngüa süge ngüa daw müssüg i?

25 Nameje djo ha how jibaña? Ha, nüna gye howsa shedaw í? Howe, dju gye-ġovo uw sheima sündä ūn ge gyoima, na mahal ge ġyowwa.

26 Nameje ha how jimdobaña? Ha, djuma a ñihow í? Am, no djo trungkoime, ñihow truw ije dyewfo.

27 He ye sebamme, djubo ġidama: ‘Howe, no muko í bavro bavro kijome, dju bavro ge kañe ġabo gudow davojome.’”

28 “No djo trungkoime, mim naluhu yow sadaw na, namko ye Yohañ i dyewfo djuje mome sé dju Tawgyew i ūn ge imisafo dama, i se ije dyewfo me i.”

29 Sündä vew nüna na seyo patso-lavow naje dzühuñe Yohañ ichi gow baptisma lañe Tawgyew i umso ve.

30 Sé Farisi seyo shotuko-kunu davow na ichi baptisma malañe Tawgyew i ġabo shedaw i madzü.

31 “Sündada: no he shütsongkoi gow nüna na ha üdra tsojowa? Na ha veduda?

32 Na se angasa na veduw dju bajar ge ġyoñe nağütchü ġuksuğîñe ana cheğiw, ‘Ñi babo bzüva viw, se ba ūnku je mada, sündä ūn duhu dawgeje ba kseje makse.’

33 Hado chemeje Yohañ baptisma djüw i odje je matsaw kakülyada seyo tsü je matuw kakülyada, sé ba cheiye, usso ge mütü du.

34 Nüna úsav na tsa tuñe kakülyahume; se ba chewye, ‘Howe, tsağotuw sündä tsü tujetchüw nüna nawa, patso-law üdraw seyo lalo gifüğuw nadraw.’

35 Sé patsü-sholu ye nasaw nachi í umsoñe da veda.”

Simon Faresi ichi ñe ge lalobram í muchoahuw

36 Sündä Farisi a ye í üdra ava tsasaweñe bakuda; sündawñe: i se Farisi i ñe ge jiñe ava tsajone ġyoha.

37 Süge se ñetrü yo lalobram a ye, i Farisi i ñe ge ava tsaw jikuñe ġyoda che danghulye, kunulübзü yo daw shüve a ge ūwsa ūw uhu lajikuda.

38 Sündä üshi üträ ge, fum gow gudzüñe kseñe üshi i ünişü yo dağüñe sündä nudzo ükye gow ükyetrü yo dügüdra sündä üshi ge umdu yo tsa tsañe, ūwsa ūw uhu yo ūwi.

39 He í holyeñe, se Farisi dju í baladama, üdrü-ulü ve vemche, “I ñihow truw nünan meje i danghujobi, dju i kingkoima, se ye djuma seyo kūna mimma cheñe? Hado chemeje ibo lalobrambabi.”

40 He í dzühulye Jisu i hutrolañe cheñ, “Simonña, no ba hadamje a chejome.”

41 “Bo djüw a ichi gudzuvaw ksü duw, a ye lumu yo bosüñ fo pom, seyo utro a ichi ge lumu yo bosüñ pomğü duw.

42 Ichi ge domğütchojo ñiahuñe, sündawñe i naksü maksü i ujobammeñe traaha. Sündä: naksümko a dju i nülvö fo vejowa?”

43 Simon i cheñ, “no vew ge, i djü añe traafodama.” I í cheñ, “Ba uw vebadamme.”

44 Sündä se mim ichi ge tcholtrüñe i Simon i che, “Ba he mim i homa? No ba ūn ge jikuwbı sé ba nó üshi chejo hu je madjü, se i noshi i ünişü yo dagzüida, seyo i nudzo ükyetrü yo dügüdraida.”

45 Ba no umdu yo bubu matsa, se no jikuw yo i noshi i umdu yo bubu madamdu.

46 Ba no ükye ge tel je maşü; se i noshi ge ūwsa ūw uhu ūuida.

47 “Sündada no ba chengkoime; i lalo ūpo duw ye, muchoihumme, hado chemeje i ūpo nülvö dada; sé djuchi mesame muchodama, i nülvö je mesame dawba.”

⁴⁸ Sündä i mim í che, “Ba lalo muchoajemme.”

⁴⁹ Sündawñe üdra a ava tsaw ȳgosadaw na, nadrü-nalu ve vetsü, “He lalo na muchoihu ye djubajema?”

⁵⁰ Se i mim i che, “Ba kügūw ye ba ȳaksüi damme, lüshuw yo kajodabe.”

8

Jisu ichi shürhaw na

¹ Se yo na ñetrü ñetrü shi-ñu tru ka, seyo Tawgyew í ñe gow shi-ñu na truñe kahiw, sündä i nadra shürhaw ȳgo yo ksü duse,

² seyo mim üchea naje djuso gow mütü na lahuane so naw na dagyodama, se iñiñ ye Mariyam Magdalini chewme, djuso gow mütü mro kahuadama.

³ Seyo Herodes i hokrūvow Kuja ufum Yoanañe Susana seyo ȳüpö mim na í ná gañ-migî yo na kulom na hotunovow.

Iḡi truw ichi zeraw

⁴ Nüna upu jikyeğıatsuwñe, seyo ñetrü ñetrü gow na je üträ ge jikutsuwñe, i zegaw tru:

⁵ “Üsü traw nüna a ye üsaw traw jihua: trangkoi ye üsü üchea ye ȳabokutru ge gaa, sündä dügrüprag, seyo ȳedzü gow musu na pilag.

⁶ Seyo üche ye kunuka udru ge gaa, sündä shükülye, séšo hu gzüw mapawtro graha.

⁷ Üchea ye tsü namko ge gaa, sündä tsü na üşa üşa shüsafte i shümüla.

⁸ Seyo üchea na no uw ge gaada, sündä shülyileñe sheje fuǵua dzaw djüda.” Ana chefialyeñe i gow yo ȳu che, “Djuchi ge dzüjo ufu duma dzüsawe.”

Zegaw yo trudrüw

⁹ I shürhaw na i dzü, “He zegaw ichi hawa?”

¹⁰ I cheñ, “Djo Tawgyew i ñe go ȳu na dzüsüdugywébi, se utro na zegaw go trujome, hado chemeje na hoihuñe mahohujome, seyo dzühuñe je madzüsüjome.”

¹¹ “Zegaw i chemeje ana me: üsü ye Tawgyew í ȳime.”

¹² Gabo üdfa ge ȳodaw na dju dzühudama; sündawñe mütü na jikuñe nadrü-nalu gow Tawgyew í ȳu i lañe katrukalye, hado chemeje ana malyajoşoma na Tawgyew i kügүne na ȳaksuw pajo.

¹³ Kunnu udru ge duw na, dzüñe lüshuw yo shi-ñu bo lașoi, séšo ükrü ȳiw tro ye na umso mesame kuw ve, sündä muchow ge gaaha.

¹⁴ Dju kusu ge gamyoadama, se na, dju dzüi na, sé vro ge kañe vesumow seyo bo-luko seyo shüng-dongkoi ge duhu ge gamyojome, sündä na sheje mañujo.

¹⁵ Sé no uw gow na he me, dju shi-ñu lu-drü lümyew yo dzüñe veima, na se yo sheje lakufijome.

Mitriü yo zegaw

¹⁶ •Djuje müsaw tchüholyeñe boğtom yo pelye mavejo, seyo buǵo ufum ge mavejo, sé mütchü ubo ge vejo, hado chemeje nüna jikudaw na müsaw pajo.

¹⁷ Haje mamüsüme, ha ye matruhoajoma; seyo haje trumşuw ȳime, se ye madanghujome sündä müsaw mapajoma.

¹⁸ Sündada ȳüdzüw ȳowe, ba ha vego dzüngkoima? Hado chemeje djuchi ge dumane vedama, i djüþojolume; seyo djuchi ge ȳima, ichi gow se ije laǵajome, ha ye ichi nudzoǵchiñe vedama.”

Jisu ichi ñeșüǵmüśaw

¹⁹ Üyaññe uñuw naksü üträ ge jiku, sé nüna añe duw tro sa í matüvafilye.

²⁰ Sündä i tru, “Baññe bañuw naksü ba tüvajoñe ȳepsü ge gudzudame.”

²¹ I ȳu i hutrolañe che, “No aññe no ȳuw he bamme, dju Tawgyew i shi-ñu dzüñe seyo umso vewma.”

Şüw-lyiw law kaw í daǵüdzüahuw

²² Sesuyo ahua ye i seyo i shürhaw na lü ge gyolyi, sündä i ná cheñ, “Age djebya, hu dügepsü ge jibo.”

²³ Sündawñe: na lü i shaa.

²⁴ Sündawñe na jiñe í dapüñe, sündä cheñ, “Tawgyewa! Tawgyewa! Ni mauwfimauw lyangkoimme. Sündawñe i pakulyeñe ȳedzü ȳuw-lyiw seyo hu i lashüräw i miği sündawñe na damudoañe ȳüdzüw lyaha.”

²⁵ Sündä i na che, “djo kügüi ye hanga?” Se na ȳeaglye seyo mavenghuañe naǵütcü chegi, “He djubajema, ȳedzü ȳuw-lyiw seyo hu naje dügeye, sündä na i chew dzütsü.”

ȴuló mauw na lahuahuw

²⁶ Sûnda Giraseni na ñetrü ge jiku se ye sûge pseğ ge Galili hu üträ iñisa ge.

²⁷ I hudza ge jikuwñe, se ñetrü go nüna a i tüva, djuso ge mütü kamyodama. Seyo šüpo ügaluw gomdo gye-ğuwo je mashew seyo ñe ge je mağyow nuğu ge aka ğyw.

²⁸ I Jisu i hoñe șogzu, sûnda uvrotoi gaane gow yo nu che, "He Toğgroyama Tawgyew üsaw Jisu! No badra ha dajo duwa? No ba chengkoime, no ñiku-ñisuw djudjijüdawe."

²⁹ Hado chemeje i mütü í se nüna usso go kahuañe cheñe dügengkoi, sündada i üdra gow lyanggudrulai. Sûnda nüna na i silyeñtchü seyo silyebu yo vogo vew, sedamje i se sü na gokyoha, sûnda mütü ye i sümbye ge sagañgudrudüge.

³⁰ Jisu i i dzü, "Bañiñ hawa?" I cheñ, "Upu," hado chemeje šüpo uğulo na usso ge kamyoledabi.

³¹ Sûnda i í cheñ, "No noğu ge djukadügjeyewe."

³² Sûge puge vo upulo dyew a tsamroñe ğyoda, sûnda: i í cheñ, "No nalung ge kamydügjeyewe." Sûnda: i í kamyodüge.

³³ Sûndawñe se uğulo ge nüna usso go kahuañe vo usso ge kamyoag sûnda se vo upulo ye ğö ge ğúañe husu ge gamyoñe gamüla dzüag.

³⁴ Fugulu ğyokrûw na se dagjew i holyeñe ğe djeshükralyetsü, sûnda ñetrü ñetrü ge kañe he ñu i trutsüküga.

³⁵ Sûnda nüna na se dajew i how jihuatsü, sûnda Jisu ichi ge jikuñe dju nüna usso go uğulo mauw lahuadama se ye Jisu ishitrü ge gye sheñe ğyodaw i hohuñe ğeag.

³⁶ Sûnda hohusadaw nüna na ná tru, se uğulo mauw ye nüna i ñiku-ñisuw da vedaw í kündâñe uw dagyodama.

³⁷ Sûndawñe Giraseni ñetrü üñisa gow nüna na Jisu i cheñ, ñichi ayo kahajodabe; hado chemeje na ğemgekyoatsüdabi. Sûnda: na lü ge gyolaye katrukralye.

³⁸ Djuso gow uğulo mauw lahuadama se nüna ye í che, no badra ğyokyejodawe, séso Jisu i kadügjelye cheñ.

³⁹ "Bañe ge kañe nüna na truwe, Tawgyew i kündafe babo aña șuw-lyiw chiğä dadama." I kañe vyew ñetrü ge trüzeğıtsüg, Jisu i nobo kükü șuw-lyiw chiğä dadama.

Sonaw mim seyo dzüdaw mimsa naksü dashütcho

⁴⁰ Jisu i Galili ñetrü go kalai sa a, nüna na lüshuw yo i tüva; hado chemeje na í ğyokrûñe ğyw.

⁴¹ Sûndañe howe, Yayir cheñe nüna a iñiñ dju ñegru go dyewma, i jikuñe Jisu ishitrü ge gaañe cheñ, "Noñe ge jisawe."

⁴² Hado chemeje ichi oje ğuyo ksü yo üsam akasa a duw ye dzüasalaibi. I jingkoi ge nüna ishitrü ge gaatsü.

⁴³ Sûnda mim a dju oje ğuyo ksügomdo şü lu ğyowma sûnda dju nudzo shuw-duw na so naw dagyow nadru ge tratsüdabi sedamje djugzü gow je i madagyofibi,

⁴⁴ Fum gow jiñe i gye üdza ge kig sündawñe seşügô a i şü luw ye lumudoag.

⁴⁵ Se yo a Jisu i cheñ, "No dju kidügña?" Vyow na makitsüne chetsüwñe, Patras seyo üdra ayo dusaw na cheñ, "He Tawgyewwa, bá he nüna fupulodaw na dünne badru ge gaiwa."

⁴⁶ Séso Jisu i cheñ, "Djudamje a no kidawa hado chemeje no danghudabi nochı gow mu kahaujewa."

⁴⁷ Mim ye holyeñe no mamuşufijobañe vewñe, usso somsokyo jikülye, sûnda ishitrü ge gaañe vyew nüna navro se trukülye, i hado kima, sûnda kündâñe mekutcho dagyogdama.

⁴⁸ I í cheñ, "Nosamya ba küküw ye ba dagyodaşoñe, lüshuw yo kajodawe."

⁴⁹ I trungkoibalubi ye, ñegru go mügaw i nüna a jekuñe che, "Basam dzüdamme: mügaw i duhu djujüwe."

⁵⁰ Jisu i dzüluñe cheñ, "Djuğejodawe; küküjodabuwe; i basüjoşome."

⁵¹ Ñe ge jikuñe i üdra ye Patras, Yohań, Yakub seyo mimsa üyow-uyañ na tralyeñe djuje üträ üñisa ge majidüggewy da.

⁵² Sûnda vyew na ubo kse-ñiğitsü, séso i cheñ, "Djuksejodawe; I madzüme, i drumbadame."

⁵³ Nüna na i dzüdabi che danghuñe, i chedaw i dzüñe tchüg.

⁵⁴ Sé i ügzü i kigolañe ğuksuñe che, "He akoak pakülyebi."

⁵⁵ Sûndawñe ğulo üshükülyeñe pakülyeg; sûnda i na düge í tsajo hadamje djuwe che.

⁵⁶ Üyawñe üyañ naksü mavenghutsüg, sé i ná cheñ, he ha dajema se i djuje djutruwe.

³ Súnda i ná che, "Jiw ge haje djulawe: shobo je djulawe, kapüga je, odje je, bo je seyo polu ksü ksü djulawe.

⁴ Seyo dju ñe yedamje ba ñyogoima, se a ñyoyodawé; súnda se yo kahua jodawé.

⁵ Dju bala maçkyema se ñetrü yo kahuañe ishigo ñelümo na pafiajodawé, hado chemeje nadru ge na je truksüfijo."

⁶ Súnda: na jihuañe ñetrü, ñetrü shi-ñu uw tru kaahi, seyo nüna ná djuje djuje dagyoñe kaahi.

Herodas í velamow

⁷ Seyo ñetrü go psügi fum yo nugo Herodes i he í dzühulyeñe mavenghuag, hado chemeje künna nüna na trudabya, Se i Yohañ dzüdo go üshükülyetechoda cheñe.

⁸ Súnda künna nüna na he i, se Eliya i hohuda: utro na ana je chetcho, ahugo ñihow truw mügav namko yo djuma üshükülyetechoda.

⁹ Seño Herodes i che, "Yohañ ükye bo no poskeadügyembi, he ye djutchoa, djufo go ana ñu dzühumkotchoiya?" Súnda i í hoñofnikülye.

Nüna hadza pom ná gyew

¹⁰ Súnda í shürhaw na kakuñe na ha ha dalyedama ná í truatsü. Súnda i ná utro ge lagañe, Betseda cheñe ñetrü a ge lañe kakye.

¹¹ He i danghulyeñe nüna na ufum fupuloatsü, súnda í ná lüshuw yo tüvatsü, seyo ná i Tawgyew i Nogoflo shi-ñu trukye, súnda djú dagyodügyeñdama, ná dagyo.

¹² Ñeto kapsealai a, se í shürhaw ñyuo ksü jikuñe che, "Upu na kadügejodabe, kañe na ñetrü ge ná ñyoyo seyo tsajo bühohidame, hado chemeje ñi ñüdzüw ñetrü ge dume."

¹³ I ná che, "Djo na tsajo díjbalabaya." Na cheñ, "Ñichi ge odje pom seyo tchükro ksü yo haje ñime; sé ñi jihuañe vyow nabo tsaw-tuw prülämeje, se ye dujome."

¹⁴ (Hado chemeje sa yo sa a muhu fo pom kuw du.) Súnda i í shürhaw na che, "Ná pom ñü, pom ñü dañe ñyodügyewe."

¹⁵ Na súna dababába, seyo vyow ná ñyodügye.

¹⁶ Sese Tawgyew i ülgü odje pom seyo tchükrosa ksü í la, seyo ñedzüdrü ge hotroñe na gağüzü djü, súnda tchekuñi, tchekuñiñe í shürhaw na djú nüna na hawé cheñe.

¹⁷ Súnda: vyow na tsalyeñe tsañelatsüdabi, seyo godza daw yo mo ñü yo ksü guw trügula.

Patras i Jisu í Tawgyewñe vyew

¹⁸ Se i akasa ñüdzüw ge kagañe kügümko sese, seyo idra ye ichi shürhaw na idra dusa, sündawñe i ná dzü, "Nüna na ná ha cheiya?"

¹⁹ Na che, "Yohañ baptisma djui ye, seyo kagua na mügaw Eliya, seyo kagua na chew ye ahugo ñihow truw mügaw nangko yo a üshükülye da."

²⁰ I ná dzü, "Seño djo ná ha cheiya?" Patras i che, "Tawgyew i üsaw Masi."

²¹ Sündawñe Jisu ná züpsügeñe che, "He ana djúje djuchewe."

Jisu i í nudzo dzüjo i ñihow tru

²² Súnda i che, "Nüna üsaw í duhu paketrajobamme, seyo dasüñejome seyo kew mügaw na seyo mügaw sawlyiw seyo shizew-ñuzew na í hosügaw vyeñe shijobamme, súnda i ñegi dzü ye üshükülyetchojomé."

Jisu ufum kasaw ye

²³ I vyow ná che, "djuma no fum kasajo vedama, nudzoñ yo makasajoñe trawe seyo shüwa nudzo shokru i gilañe no fum kasajodawé.

²⁴ Hado chemeje dju yo nudzoñ shüw ye fupojome vedama na shokru í moajome, sé djudamje nobo nudzoñ uluvyu takyoima se iyo í fupojome.

²⁵ Nüna na vyow druguw-drulyiw í patsülameje, seyo nudzoñ uluvyu ye takyoame, semome ñiku-ñisuw pa, se yo ha palajowa?

²⁶ Djudamje no yo seyo no ñu yo ñimtchüñjema; nüna üsaw ye je ichi seyo i awu ichi súnda güdraw sorgomuko ichi lüshuw pawñe, ije ñimtchüñjome.

²⁷ No djo umso trungkoime, dju ayo ha a gudzudama, namko he a üchea na ana dame Tawgyew i ñetrü mahohumadolue, na dzüw ye künama madanghujome."

Musa ñe Eliya naksüdra Jisu

²⁸ He ñu na chelye ñegi ñügzü fum sa a Patras, Yohañ seyo Yakub na üdra kügüt pu a ge lañe jike.

²⁹ I küüngkolui ye, ukrumro utro a lyä, seyo i gye ye grobülaşüsüñe lüna-lünakülye.

³⁰ Sese, muhu ksü se ye Musa ñe Eliya naksü üdra ñu chirtrungkoi.

³¹ Na ñulo güdrawdra hohu, súnda i dzüjo go ñu poñi, se ye Yarusalem ge dajo.

³² Patras ñe üdraw na drumuñofnatsüdabi, súnda na pakülyewñe, i ñulo güdraw; seyo se nüna ksü ye dju üdra gudzüsadama, hohu.

³³ Na ichi yo kajoñe dawñe, Patras i Jisu í che, "He übrawwa, ñi ha a ñyw ye uwme: sündə ñi lañe ulüyü dzü dajome, a ye babo, a ye Musa ibo, seyo a ye Eliya ibo." I madanghu, i ha chengkoima.

³⁴ I ana chengkobaiye, ná momu yo boshiğıag, ná momu yo bolyangkoi ye na ñeatsüg.

³⁵ Sündə se momu yo ana ñu a zekülye, "He ye nosaw seyo no i golawme, i chew dzüwe."

³⁶ He ñu i dzühungkoi ge, Jisu i akasa hohuda; sündə i mazüda ñyoda, sündə ha hohudama, se ñu í se ñeto ge djuje malakülye.

Muhusa i ñgulo mauw yo lahuwa

³⁷ Seyo se draha na pu goşü kagaahuñe, upu dyew a í jiñe tüva.

³⁸ Sündawñe, upumko yo nüna a ye ñogzuñe che, "He dadrüwa, no ba chengkoime, nosaw i nülvow hojjodawe; hado chemeje i nosaw akasame.

³⁹ Sündə howe, ñgulo mauw a usso ge kamyo, sündə i ülya akaye ñogzukülyeg; seyo i se í ana ñışhülyiğienda, se i üga ge üzetcho fekülye; seyo í ana damgzüw yo ñiku-ñisüw da tra.

⁴⁰ Seyo no bachi shürhaw ná che, í lahuawe; séso na malahuafi."

⁴¹ Jisu i che, "He makügü seyo bolu datchuw shürhaw nawa, no djodra küña kuw ñyofisajowa, seyo djó daw na vejowa? I muhu i cheñ, basaw i age la jekuha."

⁴² I jimkolai ye ñgulo mauw ye ílola padubug, sé Jisu i ñiñgözün ñgulo í miğine seyo muhusa í uw dagyoñe uyow ügzü ge djü.

⁴³ Sündawñe vyow na Tawgyew i gow yo mavenghutsü. Sé vyow na í ha ha chiğä dadama se na trøngkoise, sese i í shürhaw na che.

⁴⁴ "He ñu ye djo djofu ge vejodawe, hado chemeje nüna üsaw í nüna nagzü yo kigo ladügyejome."

⁴⁵ Sé na he ñu i madzüsü; se i í madanghdüge; seyo na he ñu ifo go idra dzüjoje ñetcho.

Vyow namko yo dyewfo djuwa?

⁴⁶ Sündə shürhaw ñagütchü ge ñu a kakülye, se i ye nangko a dju dyewfoma?

⁴⁷ Seño Jisu i nalu ge vedaw í danghula, sündə muhumsasa a í lañe idra a gudzudüge,

⁴⁸ Sündə i che, "Dju damje noñiñi yo he muhusa i hutroima, se i nó hutrolawme; seyo dju nó hutroima, se na nó kidaw na je hutrolawbamme, hado chemeje djomko yo imisa yo imisafodama, se ye dyewfobamme."

Dju maveñisama, na udraşome

⁴⁹ Sündawñe Yohañ i che, "He übrawwa, ní nüna a ye bañiñi lañe ñgulo mauw í lahuahuw hohudame, sündada ñi i gohame, hado chemeje i ñidra ñisañe bafum makasa."

⁵⁰ Jisu i ná che, "Í djugohajo dawe; hado chemeje dju djo mauw madama, na djodra dujome."

Jerusalem ge jiw

⁵¹ Se i sorgo ge lalyimdrü ñeto kakusalalibi sese, sündawñe i Yerusalem ge jijoñe vye.

⁵² Seyo i ivro ge mukow ki: i Samariya na ñetrü a ge ji, ibó ñyojo dashütrüvojoñe.

⁵³ Sé na i magyogadüge, hado chemeje i Yerusalem ge jingkoida.

⁵⁴ Se i hoñe í shürhaw Yakub ñe Yohañ naksü che, "He Tawgyewwa; ba ha tsüda, se i ñi düge, se i ñedzü go mi gaañe ná damyaweeñe ma?"

⁵⁵ Séso i tcholtruğiañe na ze, [Seyo che "Ba madanghuwa ba ha ugûlo yo ma. Hado chemeje nüna üsaw ye nüna nachi luvyu ye damüträjoñe madaw se í ñaksüijoñe kakuwme.]

⁵⁶ Sündalye iñi i shürhaw na ñetrü utro ge jitrukralye.

Jisu ufum kasaw chemeje

⁵⁷ Se i ñabo jimkoi ge, se djuma a ye í che, "Ba hange hange jiyima, no bafum kasajome."

⁵⁸ Jisu i í che, "Selü ichi uksu seyo ñedzü go musu nachi üdrü duwme, sé nüna üsaw ichi ükye vejo je ñe ñime."

⁵⁹ I utro nüna a i che, "Nofum jisawe." I che, "He Tawgyewwa, nó uvromashü kadügyevzüwe, no awu í ñuavzüjome."

⁶⁰ I í che, "Dzüdaw na ná nudzoğ dzüw í bügudame, sé ba jiñe Tawgyew ichi ñetrü go shi-ñu trujodawe."

⁶¹ Utro a ye je che, "He Tawgyewwa, no bafum kasajome; sé uvromashü nó kadügyevzüwe no nochı ñe go nüna na yo müllün kajoñe."

⁶² Jisu i í che, "Djudamje nudzo ügzü i luksungkuğu ge kiñe fum ge homeje, i Tawgyew i ñetrü ge ñyofiwjome."

¹ Seyo he ūnafum sa a Tawgyew i nūna mroğü lapyo, sūnda ha ha ñetrü ge i jijoma, süge ksü, ksü dañe ivro kibrağıtsü.

² Sūnda i ná che, "Rhamu kiw aña dume; séso chiğä daw mesame duba sündada vi übräw i küküwe chejodawe, se i í nudzoğ vi í tcholajo vi nūna kiwe."

³ Jiwe; howe no djó fugulu vyeduw dañe fumsu namko ge kijome.

⁴ Sündada dzulngasaje djulawé, kapüğä je, seyo shita je; sūnda ǵabo ge je nūna ná dju je gaga djudawe.

⁵ "Dju ū ge jihima, uvromashü chevzüwe, 'He ū ge güdzüw djuwe chewe.'

⁶ Süge djuma güdzüw pafiwjo dumeje, ba güdzüw djüdaw ye üdra dusajome, momeje bachi ge kakutchojome.

⁷ Se ū ge ǵyowe, sūnda ichi go ha paima, se í tsa-tuve, hado chemeje chiğä daw nūna na ná shishü patsüw; fietro-fietro djukahijodawe.

⁸ Seyo ha ñetrü ge jiylimä, sügöw nūna na hutrovowñe, se bavro a ha vedama se i tsajodabuwe.

⁹ "Sügöw sonaw ná dagyojodawe: sūnda ná chewe, 'Tawgyew í ñetrü ye batrü iñiñisa ge kakudamme.'

¹⁰ Sé ba ha ñetrü ge jimyoima, seyo sügo nūna na bá mahutrovolaime, ná bodzaḡ ge jeñe ana chewe,

¹¹ "Djo ñetrü yo ñelümo naje, ñishi ge güdrüsadaw na, ñi djovro a pafiamkoimme, sedamje he í danghujodawe, Tawgyew i ñetrü djotrü iñiñisa ge kakulaimme."

¹² No djo trungkoime, se niyay ñeto se ñetrü ye Sadom ñetrü i je mofokaw gijo lyajome."

Üdrü-ulu mavyegudow ná tui

¹³ "Tui Kurajifä! Tui Betseda! Dju dyew chiğä dafiw ye djo ge dadama, sese í Sor ñetrüne sidon ñetrü ge dameje, na ke ge gye güpañe seyo kütsesüpu ge ǵyoñe na kye ge dru-lu vyegudoñjemma.

¹⁴ Séso, melye gzuñe cheğiyi sehu bafo vyego yo yeje Sor ū Sidon naksü vyego ye vyeksuofijome.

¹⁵ Seyo Kafarnahum ñetrü, hawa ba soğgo kuw lüvzüw dalyijoma? Ba bó noğü üla ge kuw üla kaajome."

¹⁶ "Dju ba chew dzüima, se i no chew dzüjo, sūnda ba dju mauw daima, noje i mauw dajome; seyo dju no mauw daima, se ye no kiadaw i je mauw dajome."

Şürhaw mroğü na kakuw

¹⁷ Se şürhaw mroğü yo ksü na lüshüw yo kakutchoñe che, "He Tawgyewwa, ba üñiñi yo se ǵuló mauw na je ūichi pudu-puña ulunge pumódame."

¹⁸ I ná che, "No mütü í ñedzü lügaw veduw ñedzü go gaah hohuime."

¹⁹ No djó byu na seyo mütü güdzü na dügrüdzagofijo djiwme, seyo vyeñiñ nachi go vyew mau dafiwjo ná madafijo pudu-puña djiwme; seyo ha gañ yo je djo naw madafijomme.

²⁰ Sé súnaşo cheñe djulüshüwe, se ǵulo mauw na djo pudu-puña yo pumoda cheñe, seño djo lüshüjö dawe se djo ūñiñ Ñedzü ge ǵi vyedotro yo.

Üsaw udru yo uyow í duw

²¹ Sa yo sa a i ǵulo güdraw yo dañe lüshüdzoalye, seyo che "He Awa, Ñedzü ū No i Tawgyewwa, no ba ulu yo uw cheime, se ba he ūnna na danghu-kinghuw nūna seyo vyesü-vyelüw na yo müşüñe veda, sūnda angasa natrü ge duda. Am, he Tawgyewa, hado chemeje bá he í uw veda.

²² No awu i nó vyow nodru ge traadamme; seyo djuje madanghu se saw ye djujema, awu aka danghuba seyo awu djujema se je dju madanghu, se i ye sawchi gemdo aka seyo se djudru ge saw i dujoñe vyedama."

²³ Seyo í şürhaw nachi ge tchoñe akasa ge che, "Süvzüwme se iñi ye, se he ūnna se ba hoiwa hoiye,

²⁴ Hado chemeje no djo chemkoime, şüpo ūñihow truw na seyo ūñubyu na tsüdaw ye, se ba ha ūnna ye hoima howe; sé maho seyo ha ūnna ye ba dzüima dzüwe, sé madzühu."

Samri nūna uw a i zeḡaw

²⁵ Sündawñe nūna a gudzulyi; sūnda ana cheñe í künna daima hopüñew che, "He shotuko-kunu go dadrüwa, shüwa shüw shüjo ibo ha dameje ujowa?"

²⁶ I í che, "Shotuko-kunu ge ha ǵida? Ba kündä ngüñña?"

²⁷ I trutcho, "Ba Tabraw bá nudzoğ Tawgyewchi go vyew nudzoğ drü-lu seyo nudzoğ krâše seyo nudzoğ budzu vyew se nadra nülvow vyejodawe; seyo nudzoğ ǵafopsügi-ǵampsügi go ná nülvojo dawe."

²⁸ I í che, "Ba umso chedaba, he ana dabya sündame üshü ǵyojome."

²⁹ Sé i í nudzo í usu dajoñe veñe Jisu í dzü, “Nameje nochí ǵafopsügi-ǵampsügi na djuwa?”

³⁰ Jisu i che, “Nüna a ye Yarusalem yo Jeriko ge jimkoi ye ñigudu tsaǵaw na djeshiǵiaña i gye í na shalügülag, sündä gü-shü dañe atrü dzüw datralye katrukralye.

³¹ Sündä ana da, se ǵabo ge mügaw a kamkoi, séso í hollye ǵeagleyeñe djetrükralye.

³² Ana vedumbo Lewi a ye je sešü katcho, ije í hollyeñe ǵeagleye djetrükralyetcho.

³³ Séso djudamje Samari ñetrü a go sa a kakuklüye, sündä í hohulyeñe nülv vyela.

³⁴ Sündä itrügañ ge jikuñe seyo ichi üshi ge luvuhu seyo tsühu prüñe gyeche-gyelye yo pyogo, seyo í gügedru ge gyodügyelyeñe ñe ǵyw ge lajikye sündä í uwyo hoivo.

³⁵ Se draha í lumu yo bosuñ ksü lahuafne se ñebraw i djüne che, ‘I uwyo hoivojodawe, seyo bachi go küña kappyoima, se ye no kakuwñe doajome.’”

³⁶ Hesahelu he ba vyew ge se na ñigudu-tsaǵaw süna ge lyalahado, nadzungko a dju ichi ǵafopsügi ǵampsügi go na ñe veiya?

³⁷ I che, “Se i dju i nülvodama.” Jisu i í che, “Kai, baje kañe süná dajodawe.”

Marta ñe Mariyam

³⁸ Sündatcholye Jisuñe i shürhaw na jimkoitchoi ye, se i ñetrü a ge ji, seyo Marta cheñe mim a ye í ifñe ge balada.

³⁹ Seyo Mariam cheñe uñum a duw, i Tawgyew ishitrü ge ǵyoñe i shi-ñu dzüw.

⁴⁰ Sé Marta chiǵa da dañe mavenghua sündä itrü ifisa ge jikuñe che, “He Tawgyewwa, ba haje mavema, noñum í no akasa chiǵa dawenye traadaw ye? Sündada í chetcho, nó datunowe.”

⁴¹ Tawgyew i í trutcho, “Marta O Marta; ba ńupyó ñu ha vejema venglyeñe seyo mavenghu lyaha.”

⁴² “Séso ñu a ye umsome, seyo se chiǵa uw í Mariam i golame; se i ichi go malaǵafijomme.”

11

Tawgyew Küǵuw í dadrüw

¹ Sündatcholye ahua ye i nolu a ye küǵungkoi. Seyo i se küǵufiahuwñe, ichi shürhaw namko yo a ye í che, “He Tawgyewwa, Yohań i i shürhaw ná kúna veduw küǵüdráma baje ñi süna veduw küǵüdrüwe.”

² I che, “kye damje djo küǵümkoime, sese chejodawe:

‘He Awa,

Bańiñ güdraw vejome, ba ǵadzü kakülyawe.’”

³ “ Ñichi muhu muhu yo tsajo-tujo í ñi djüijodawe.”

⁴ ‘Seyo ñi lalo na muchoaijo dawe,

Hado chemeje ñi je, ñi mauw dado na muchoaijome,

Sündä ñi mauw uw dajo yo ǵaksüiwe.’”

Prünggudruwe

⁵ Sündä Jisu i ná che, “Djumko ye üdraw a duw ye djuwa, sündä i ñegimko ge pakülyeñe ichi ge ji í chewe, ‘He drawwa; nó odje üka dzü djüwe.

⁶ Hado chemeje, kasew-bișew go draw a ye nochí ge jikuda, sündä ivro ge veijo nochí ge haje ñime.’”

⁷ Sündä i ulung goşü ñu tru, se nó afafsüw djudjüwe; yabó ñegüdrüsü je dugoadammje, sündä nosa ye nodra buǵo ge ǵüsadame, sündada no bá pakülyeñe haje madjüfijomme.

⁸ No ba trungkoime, se üdraw duñ sese je í pakülyeñe haje madjüfisabamme, sedamje i ñimtchüñ ye tralye prüdo ye í kúna tsüdama süña pakülyeñe djüjośo.

⁹ Sündä no djó cheime; prümeje, djo djüjome; tchümeje djo pajome; dümeje, djobo voajome.

¹⁰ Hado chemeje dju prüima, ná pajome; sündä dju tchüima, na pajome; seyo dju düima, nabo voajome.

¹¹ Djomko ye dju ana awu duwa, se üsaw ye odje prüme, se í kunnu djü, seyo sündalye tchü prümeje, se tchü madjüw byu djü?

¹² Semome jeje prülaime, se í mütü güdzü djü?

¹³ Sündä, ba maulyeñe je basa ná gań uw djüjo danghumeje, se djo ñedzü go Awu, i ichi nudzog nüna prüi ná hado ǵulo güdraw madjüjowa.

Jisu ñe mütü na go dyewfo

¹⁴ Sündatcholye Jisu i ügadow ǵulo mauw a í lahuatcho; se ǵulo mauw ye kahuahuñe, ügadodo ye üträ zekülye; sündä nüna na mavenghuatsü.

¹⁵ Séso namko ye kúna na cheda, “I bó ǵuló mauw nachi go dyewfow mütü ichi datunow yo lahuabaiwa.”

¹⁶ Utro na í dafidama hojoñe í ñedzü udru ge hadamge sheweñe cheshew shewe che.

¹⁷ Séso Jisu i, nadrü-nalü ge vedaw i danghulyeñe, na che, "Ha ha ñetrügüfo ge brağıdama, se ñetrügüfo ye müträjome; sündä ha ñe ye brağıdama, se ñe ye je mümyajome.

¹⁸ Seyo sündä müütü ye í nudzo íbo magotchow dame, se ichi ñetrügüfo kündäne dujowa? Hado chemeje djo nofo go ana chešoibi, se müütü i datunow yo se mauw ná lahuabaibi cheñe.

¹⁹ Senameje no müütü i datunow yo ǵuló mauw ná lahuabaimaje, se djó agü na dju tunow yo kaküleyebaiya? Sündada ná djo niyay djüw nüna chejome.

²⁰ Séso no Tawgyew udruyo yo uǵulo mauw na lahuameje, Tawgyew i ñetrügüfo ye djotrü ge kakujome.

²¹ Nüna Gow na nachi ñe i ǵaksuw chiağı pyogoñe ñe í hokrüimeje, se ichi gañ-miğí na ǵüdzüw dujo.

²² Sešo ije gofotchow na djuma a í tumuvohoñe í dafoahuñe, í se chiağı na ha ye i veksüdama, sena laǵalaq seyo ichi gañ-miğí na laǵaňe habrağıame.

²³ Dju nodra nüma se i no mavyewme, seyo dju nodra dukyegiyima se i trabrağıjome."

Ǵuló ñišgzüñ ye ñe tchüw

²⁴ "Nüna usso go ñišgzüñ ǵulo kahuahuñe nokro ge ǵyogojo tchügijome, sündä mapawñe i chejome, no ha ñe yo kahua dama se ñe ge kamyonchojome.

²⁵ Sündä kakuwñe i gümsa-gümgaňe howsa hohujome.

²⁶ Sündawñe i idra ye í je möfokow uǵulo mauw mro ye idra ye lakujome, sündä na ilunge kamyöñe sayo sa ǵyojome, sündä se nüna ye uvro Gow ije mökofow mauw lyajome."

²⁷ Sese i he ñu i trungkoi ye upumko go mim a ye Gow yo che, "Süvzüwme se uluhu ye hayo sa a ba ǵyodama seyo se apu ye ha ye ba mütsüdama."

²⁸ I che, "Am; séso șüvzüwme i, dju Tawgyew i ñu dzüñe i chew dzüima."

Ñedzü go ñu priuw

²⁹ Se șüþö upu kyeğıpyo dawñe, i che, "He ñishü yo nüna na maume; na chishev tchünggudru; se ná Yona i chishev í tralye seyo haje chi mashejome.

³⁰ Yona í kúna veduw Ninwe ñetrü go chishev vewma, sünambo nüna üsa ye he ñishü yo nüna na chishev vedujome.

³¹ Müdzavye go nugom niyay djüw se ñetomüdrü ayo nüna nadra gudzuñe, í datrüwñe chejome, hado chemeje i Suleman i ñu dzüjoñe druguw-drulyiw udza go jikuda, sündä holabya he ayo he a Suleman ije dyewfo a du.

³² Ninwe go nüna na Niyay djüw ñetomdrü ye hesalu yo nüna nadra gudzuñe, naso ge truchaojome; hado chemeje na Yona i ñu tru í dzüñe nadra-nalu muchoagye sündä howe, age Yona ije dyewfo a dume."

Ussø go müträ

³³ "Dju nüna je bela ge müträ tchühoñe ǵumşü ge seyo ñeshü ge mavewme, sešo müträ ubo ge dzugo vewme hado chemeje nüna jikui na hohujome.

³⁴ Baso go müträ ye bañi ye me, sündada bañi güdrameje, se basso naje vyow müsajome; sešo se ye maumeje, basso ge je nukuǵujome.

³⁵ Sündada ufu je ksü-üñi je ksü daňe ǵyowe, se müsaw ye baso duwyе nukuǵuaňeme.

³⁶ Sündada baso ye vyow müsazeǵıame, seyo se ichi hangeje manukrumije, se sündame se vyow na müsajome, süna vyeduw ñeto ge dadawa, se müträ ye ichi lünaw yo djó müsaw djüiwa."

Mim na seyo Farisi na gohaw

³⁷ Jisu i ñu trungkoi ye, djudamje Farisi a ye i che, se nochı ge jiñe ava tsawe; sündä i ñelu ge djemyöñe ava tsajoñe ǵyoag.

³⁸ Farisi na basha go na ava matsalu üshi-upo machew í holyeñe mavyenghua.

³⁹ Tawgyew i í che, "O Farisi, ba bekasa seyo bela na udru udru go güdrawşo, séso balung ge vyesbiw seyo mauw vyesumokradama.

⁴⁰ Budzu ñiw nawa, dju ñepsü go vye ye dadama, hawa se i ulung go i madaima?

⁴¹ Am séso, ulung go gañ-miğí duw na chi djüajo dawe, sündameje bábo vyow güdraw lyajome."

⁴² "Se Farisi nawa, djo tui me! Ba pudina ñe sudab yo, seyo vyow ñomňlow sheǵe baǵüdo yo ülye ǵü truonguaña djüšoma, séso Niyä i seyo Tawgyew i nülvö í mahutriowa; tsüwbo tsüda hena je dańgudru seyo sena je tratcho.

⁴³ Farisia nawa, djo druge tui me! Djo ñegru ge nugo buǵo uw vye seyo badzaǵ ge ye djó gaga tsüw."

⁴⁴ "Djo tui me! Hado cherneje djo se pelyado nuǵu vedudame, süge nüna na udru ge dürgüne kahi, se madanghuw nuǵu du cheñe."

⁴⁵ Sündawñe mükyew a ye í che, "Dadrüwa, he ana cheñe ba ñi tchüǵoime."

⁴⁶ Jisu che, "Oi shotuko-kunu dakyew nawa, djoje tui me! Djo ana lojemalofiw gañ me, nüna nadrü ge jośoi sešo yabó djo djogzütsü a je madadü."

⁴⁷ Djo je tui! Djo se ūihow truw na nuğu chiw, dju djo aki-awu na shilyedama.

⁴⁸ Sündä: djo truksüw nüna me, seyo djo aki-awu na dalyedaw yo uw vye; hado chemeje na bó ná shidabi sündä djo ná nuğu i daw.

⁴⁹ Sündada Tawgyew i patsü-sholu je chedame, se no nachi ge ūihow truw seyo shürhaw kiajome, seyo na nağıyo küña na shijojemä seyo küña na daše-damejojema.

⁵⁰ Se i ye küña ūihow truw duma naşü í he druguw-drulyiw i dakülyejobo a fualyedame, vewy na gilyedo ye he ūefo ayo nüna nachi yo lajodawe.

⁵¹ Habil i üşü yo dalalye Jakaria í shiw kuw se psügañe mügañe naksümko ye shiw: no djo umso truime; ichi gidoye he ūefo syo shüdo nüna nachi go lajome.

⁵² Shotuko-kunu dakyew djo tui me! Se djo je patsü-sholu veğiw bo ladaşome, séšo djo dolutuyu makakume, seyo kakujoné dado na dugo vye.

⁵³ Sündalye i sa yo kahuhuňe, sese shizew-ňuzew naňe seyo Farisi şüpyo ifum kase seyo i dagtso-damrühüne, ha ha ūu bütruluweňe da, se i şüpyo ūu ufo bütruluweňe

⁵⁴ sündä na i ha ūu chehualaima ğyokrü ğyo, se umdzu yo ha damje ūu zetruahuw ye kigolajoňe.

12

Ĝivow seyo Farisi na dambo djulyawe

¹ Aňa a sese hadzağ-hadzağ dzaw nüna fuguňe, aňa ana kuw nağütchü tcheği-lügeğü da, se i uvromashü i shürhaw ná che, "Farisi nago logaloğe yo üiga ğyojodawe.

² Vyojo haje dümyoňe maveme, madanghujo haje müstüňe maveme.

³ Sündada ba ha damje nukuňuw ge chedo ye, se i müsaw ge dzühujome; seyo ūegün ulung ge ufu ge ha ašesa yo chedama, se ye ūelütsü udru go yo trujome."

Iyo ġewe

⁴ "Séšo no djo trungkoime, nodraw nawa, dju usso i shifidama se na seyo ha madamňefijomme, ná djuğejo dawe.

⁵ No djo trumchemjome djo djuğejo, dzüwňe djuğejo chigüje ge laňe djoafima, se i ġejo dawe; no djo trupangkoitchoimme, se i ġejodabuwe.

⁶ Hawa ajolya ksü yo sülyisa pom madrüfima? Sedamje Tawgyew i namko ye a ye je makošoa.

⁷ Bakye go vyow ükyetrü duw naje ngümdzo vedame, sündada: djuğejo dawe, ba sülyisa na dafowme.

Jisu i matsüňe chewye hama

⁸ "No djo chengkoime djudamje no nüna navro ge nō noşobiňe danghumeje na je nüna üsaw ye je Tawgyew i sorgomuko uvro ge ešobijome.

⁹ Séšo dju nüna navro ge no hopseğiahima ije Tawgyew i sorgomuko uvro ye hopseğajome."

¹⁰ "Dju nüna üsaw ütümä mauw truime, i datrutow i muchoajome. Séšo dju ġulo güdraw ütümä mauw truime, i datrutow i muchoajomme."

¹¹ "Nüna na ba mügaw-ňegru seyo mükyew seyo damikyw navro lakuňuw, ba navro ge ha chemeje ujojema seyo küña chejome se na djuvengüajodawe.

¹² Hado chemeje ġulo güdraw ba sayo sa a ha chejome zedrügenome."

Nüna nugo a ye veduw

¹³ Seye upu go nüna a ye i che, "He dadrüwa, noňuw í awu í bo-luko ná noje hawé chedjodawe."

¹⁴ I í che, "Nüna nawa, nō dju niyay djuğejo seyo bağügiw nüna boňa?"

¹⁵ Sündä i í che, "Uw yo ho ğyojodawe, seyo tsaga-lağaw sündä yo basü ğyojodawe; hado chemeje nüna na shuw ye dju bo-luko duw yo mashuwme."

¹⁶ I í zeğaw a tru, "Tümbum nugo a í no ge rhamu şüpo kakülye.

¹⁷ Sündawňe i ulvyu ge no hadajojemä ve, hado chemeje nochı ge bo no dakülyedaw rhamu na vejo buğo je ūi.

¹⁸ Sündä i che, 'No ana dajobabi: no nō ūetchü i tashalyeňe dyew dalajo; sündä no rhamu seyo bo-luko na vyow süge vejo;

¹⁹ sündä no ġulo i chejo, ġuloa, bachi ge oje şüpo ügalaw kuw bo-luko vewme; ğyogowe, tsawe, tuwe seyo lüşüw yo ğyowe.'

²⁰ Sešo Tawgyew i í che, 'Chi madnaghuhw nüna! He ūegimdo ūegi a ba lutuw ye lutukyoadügejomme; sündawňe ba küña dashütrüňe vedama, se ye djuchi lyajowa'

²¹ Ana je nüna duwme dju nudzo ubo bo-luko dashütrüňe ve, se i Tawgyew iňigzü ge nugo mo."

Ha ūu yo je duhu djudajo dawe

22 Sündada i í shürhaw ná che, "Sündada no djo trungkoime, nudzo shüjo-dujo ubo djuvewe, no ha tsajojemañe; seyo nudzo usso ubo je ha gye-ğuvu shejоjemañe.

23 Hado chemeje tsaw-tuw i shüw ye, seyo gye-ğuvu í dyewfo usso yeme.

24 Pülgam na hojodawe; na zuje mazuw seyo ḙetchü ge rhamu je mapaw; sedamje Tawgyew i ná tsakyewšo. Bá musu na fow go aňe dufowme.

25 Djomko ye dju duwa, dju vengaw yo nudzo i shüngkoi ge ganta a ña damje shafijo ye?

26 Sündada ba imisa fo chiğä ije madafimeje, hado utro ūu ná lañe vemyoñña?

27 Bye go shoba ná hojo dawe, na kündade shülyima; na chiğä je madaw chitra je madaw; sedamje no djo chengkoime, Suleman je í küña übadü gidama, namko ye ana veduw gaň a je magime.

28 Sündada Tawgyew i no go suso-mütchü namaje yow gye sheida sündada draha ná boti shüw ge joaňe, anambo gye-ğuvu sheñe veihume; Tawgyew ge mesame veksuw nawa, djo künadade aňe masheijowa?

29 Sündada djo ha tsajojema ha tujojema süna ve djuğyowe, sündada meaje mavemyow djudajodawe.

30 Hado chemeje he druguw-drulyiw ayo go vyow tuğu-tumo na he ana veduw bostu na tchünggudruwme sündada ba Awu danghudame djo he bostu na šüpo tsüda cheñe.

31 Sésó ichi ǵadzü i tchüjodawe, sündameje, he bostu naje pajome.

Bo-luko ná hange dashütrüñ vejowa?

32 "Nüna imisa nawa, djuğejodawe; hado chemeje ba awu i bá ǵadzü paweñe vedame.

33 Nudzo ichi ūu-voň na draalyeñe tunaojadawe; sündalye nudzo ubo ana dalajodawe, ha ye üme malyajoma, sündada soğgo ge ana bo-luko dashütrülajo dawe ha ye makaa joma, djutru iñisa ge tsaksutchüw naje majikujo seyo bulu naje mauw madajo.

34 Hado chemeje hangebachı bo-luko duma, badrü-balı he süge dujome.

Dashütrüjo ǵyovojo dawe

35 "Djotsü na pyogo vejo dawe, seyo dju müträ na dzodügejo dawe.

36 Sündada djo se kulo na veduw dajo dawe, dju nudzo dadrü i gžü jiw go ke kakujojemañe ǵyokrü ǵyow veduw; i kakuñe ńegüdrüsü düwñe mekutcho djeñe voa.

37 Gağızewe se kulo i, djú dadrüw ye kakuñe madrumuvow hohudama; no djo umso trungkoime, i ütsü ge pyogolañe ava tsajoñe ǵyoyo, sündada üñisa jiñe i hoijo.

38 I ńegi ge ülye ksü seyo ülye dzü ńepüpñew ge je pakülyew hohumeje, se kulo ye gağızebamme.

39 Djo he i danghujo vejo dawe, ūe übray ye tsaksutchüw na tsaksuw ke jikujoma se i danghubamme, i pakülye ǵyobamme, sündada nudzo ūe ge majimyogyejome.

40 Baje dashütrü ǵyojodawe; hado chemeje ha homoi ye jikujöñe mavew se homoi ge nüna üsw jikujome."

Veksüfiw kulo djuwa?

41 Sündawñe Patras i che, "He Tawgyewwa, ba he zeğaw ye ūi aka bama mow vyow naje truwma."

42 Tawgyew i che, "He veksuw seyo patsü-sholu hokrüw ye djuwa, djuchi dadrüw ye ná tsaw-tuw homai ge djüweñe kulo-kutro boñe ve.

43 Se kulo ye gağızeme, djú i dadrüw ye ana dangkoiye hohudama.

44 No djo umso cheime; i nudzo ichi vyow bo-luko ge zeğiw vejobamme.

45 Sésó se kulo ye ulu ge ana vemeje, no dadrüw ye ügalaw ge kakujobañe veñe, sündada kulo seyo kulom na güñe seyo tsanë tuñe tukrañe ǵyomeje.

46 Se kulo i dadrüw ye ana ūeto a ye, i madanghuw ūeto a ye, i i maǵyokrungkoi ye, seyo i madanghuw homai ye, kakujø sündafe i sojai djüñe i usu maw ge ngüaňe vejo.

47 Seyo se kulo dju nudzo dadrü i vew i danghuñe, seyo madashütrüvoňe seyo i vew kuw ge makasabamme, šüpo tsalajobamme.

48 Sésó dju madanghuñe ǵyw tsalajo chiğä dadama se ye me tsalajobame, sündada dju aňe djüdama, i aňe prüjome; seyo dju šüpo boňe vedame, ichigo aňe lajome.

Ǵüdzüw duşome

49 "No druguw-drulyiw ge mi dahow kakülyahume; sündada ha tsüdawa chemeje hesalu mi dzomzoawené!

50 No baptismal lajome; sündada no malamadolkuw no küna mauw ūiku-ŵisuw ge ǵyoyojema!

51 Ba vedaw ye no he druguw-drulyiw ge ǵüdzüw kakudañe vedama? No ba chengkoime; mome, no dabragıahuw kakülyahume.

52 Hado chemeje hesalu yo ūe ge nüna pom naǵütchü ge magaǵijome, dzü ye ksü üdra seyo ksü ye dzü üdra.

⁵³ Awu ye saw üdra, seyo saw ye awu üdra maveğijome; añ ye sam üdra seyo sam ye añ üdra, apye ye safu üdra, seyo safu apye üdra maveğijome.”

Ümdrü i hosüü

⁵⁴ Sündi i upu naje che, “Mumu íje druguw go kalyiw hohumeje, djeañe ñedzü šüjo chew; súnda süna dababi.

⁵⁵ Sündi müdza gow ñedzü liyw hohuñe cheibi, ñedzü shuw lyijome, súnda süna dabyo-dagyotcho.

⁵⁶ Loğa-loğe nüna nawa, djo ñedzüne no naksü í utroñe danghudameje, hado he shuw-duw ubo kündafe madanghufia?”

Nudzo ū duw ná chebruawé

⁵⁷ “Ba hesalu ba nudzo yo hado ū mavelafia?

⁵⁸ Ba bá fodaw nüna üdra mukow ichi ge jingko ye, gabo ge ū chegüräjö dawe, momeje ba í mukow ichi ge šüñe lajikyeñeme, súnda mukow i bá shipashi nagzü ge djüñe seyo shipashi na bá pache ge shüñeme.

⁵⁹ No djo trungkoime, ba ajolya ajolya dañe magimdozoal kuw, ba makahuafijome.”

13

Vegudolawé mome mütrajobamme

¹ Nüna üchea sayo sa a djeku, seyo Jisu í Galiliyo nabo go ū dzüngkoi, djušü í Pilatus i í kügüw ge djüasadamma.

² He i dzühuñe Jisu i na che, “Djo ana veima, he Galili na utro Galili ná lalofoñe, hado chemeje nadru ge ana veduw ūniku-ñisuw djüda che?

³ No djo trungkoime, mowme; séso djo djüdrü djolu mavetülümeye djo vyow he ūnom yo mütratsüjobamme.

⁴ Mow djo ana vedama, Shilom ge nüna gütrü šügzü djudrü ge post gaañe trüalyañe dzüdama: na vyow Yarusalem ge küña tuğu-tumo shütsüdama ná laloftoma?

⁵ No djo trungkoime, mowme; séso djo djüdrü djolu mavetülümeye djo vyow he ūnom yo mütratsüjobamme.”

Lufuje üyañ ije majew

⁶ Sündi i he zeğaw ije tru, “Djuchidamje anggur vi ge lufuje üyañ a zuñe veda: i sayo sa a sheje thçüw jikuda, sé i mapa.

⁷ Sündi i vi ǵyokrüz nüna i che, ‘Howe oje dzü gomdo no he lufuje üyañ go sheje tchüw jikunggudru, sé keje mapa, he i chepyojo dawe, i hado no i ǵyokrügenowa?’

⁸ I í ana che, dadrüwa, i oje a kuw ǵyokrülüwe; no üdza üdza ge no chiguğuañe nobi sujome.

⁹ Sündafe, drawha ge sheje jelaimeje uw; se molaimeje chepyojo daşobe.”

Mim utsubo kuw i dagyow

¹⁰ ǵyogow ñeto sehu Jisu kügüw ñegru a ye truñe ǵyoda.

¹¹ Süge mim a du, dju oje gütrü šügzügomdo ksuw kaw mütü a kamyoda, súnda i utsubo kuw lyada, súnda i keje gudow magudzufiwbı.

¹² Jisu i hohuñe balayeñe, che, “O mimya, ba bá hamalyiw yo kahaujemme.”

¹³ Sündi i ügzü í udru ge ve, súnda i djeaň gudow lyajebi, súnda Tawgyew í trokülyejebi.

¹⁴ Hado chemeje Jisu i ǵyogow ñeto sehu dagyoda, mügaw na seyo nugobraw na nüna che, ‘Ñegi ge duw me, sa yo sa chiğä dajo dawe, seyo se ñeto ye jikuñe dagyojo dabuwe; séso Sabat ñeto ge djudawe.’

¹⁵ He i dzühulye Tawgyew i che, “Loğa-loğe nüna nawa, ǵyogow ñeto sehu djo djó nudzo fulhu seyo giğä na ñe tashalyeñe hu tuw lañe majikewma?

¹⁶ Seyo ha ye madafijo cheña, he mim Abraham úsam djuso ge oje gütrü šügzügomdo mütü ye pyogodama, se i ǵyogow ñeto ye vogodaw i kihuajo?”

¹⁷ Ná he ūna chewñe, í ubo mauw dai na ñimtchüñ lyatsü, seyo vyow upu na se uw chiğä dadaw ubo lüshütsü.

Pemdu üssü seyo pa i shipyew

¹⁸ Sündi Jisu í chetcho, “Tawgyew í ǵadzü dju veduda? Seyo no í ha shipyew üdra djüsejowa?

¹⁹ I pemdu üssü a veduwabame, dju nüna na lañe ná vi ge trawma; súnda i shülyiñe shoñlya; súnda ñedzü go musu na ufotsa ge guñe ǵyow.”

²⁰ I sündi chetcho, “No Tawgyew í ǵadzü í dju vedu dañe vejowa?

²¹ I pa vedudame, djú mim a ye lañe oje ulumo tola dzü ge gülüşüğia, súnda ū-ñuñe oje ulumo ye pa lyा.”

Ñegüdrüsü imisa

²² I ñetrü-ñetrü jiñe dadrüşü Yarusalem ge ji.

²³ Sündä djudamje a í che, "He Tawgyewa, nüna mesame basüafijobama?" I í che,

²⁴ "Ñegüdrüsü imisa yo jimyojodawe, hado chemeje no djo trungkoime, šüpo nüna na jimyojoñe dajome, se majimyofijke."

²⁵ Ñe ubrow gudzulyiñe ñegüdrüsü dugoahuñe, seyo ba ñepsü ge gudzuñe ñegüdrüsü düñe che, "He Tawgyewwa, nobo voiijodawe, sündä i sügów no ba madanghume, ha hanggowa?

²⁶ Sündawñiñi ba chejo, 'No ba how ge tsa-tuw sündä ba ñiñi bodzañi ge dadräda.'

²⁷ Sésó i chejo, no djo chengkoime, 'No madanghume djo hanggoma. Mütü chiña daw nüna nawa, djo vyow no yo üga ñyoyodawe.'

²⁸ Süge ksew seyo utu trashügrüjome, ba Abraham, Isahak seyo Yakub seyo vyow ñihow truw ná Tawgyew ge ñadzü ge ñyodaw hohuñe nudzo í ñepsü kahuañuñu hohujome.

²⁹ Sündä druguw seyo drulyiw; tchusa seyo mündza go nüna na jikuñe Tawgyew i ñetrüñügo ge dusejome.

³⁰ He i danghulajo dawe, küña ná fum ge duma, na uvro ge dujome, seyo küña na uvro ge duma, na fum ge dujome."

Herod i vyeñiw na

³¹ Sa yo sa küña Farisi na jikuñe í chejea, "Ayogo kahuañe kajo dawe; hado chemeje Herodes i ba shijoñe vedame."

³² I ná che, "Kañe se šelü í trujodawe, howe, no yow je seyo draha je uğulo na lahuañe seyo usso naw na dagyojolume, sündä ñegi dzü ye no chiña damdzoajome.

³³ Sedamje no yow, draha seyo pülha kuw jijome, hado chemeje dju ñihow truw na Yarusalem í ñepsü ge madzüfijome.

Yarusalem ubo duhu

³⁴ "He Yarusalem! He Yarusalem! Ba se ñihow truw ná shiiye, seyo bachi ge dju kiima ná kunu yo trümoahiye; no ana veduw küña tsüda, joñi i üsa ná utupro ulung ge küña tchelaima, sünambö noje basa ná lakyęgijañe daw, sé ba he í matsü."

³⁵ Howe, bañie babo kabra-kasañijome, sündä no djo chengkoime; ba 'Ná üdrü-ulü yo uw cheime, se nüna ye gağüüzü dume dju Tawgyew iñiñi yo lañe kakuima,' machemadol ba nó keje mahohujome."

14*Ĝyogow ñeto ge dagyow*

¹ Sündä í ġyogow ñeto sehu djudamje Farisi nágó nugo a i ñe ge odje tsaw ji: sündä ná í usu yo hopasa.

² Süge í veduw muhu a du, dju usso dalfuñe nada.

³ Jisu í Farisi seyo shotuko-kunu damivro ná che, "ġyogow ñeto ge dagyomeje ujo ma mow ma?"

⁴ Sé na madañda ġyo. Sündawñi Jisu i í ügzü kiñe dagyo, sündä kadügye. Sündä i í ügzü kiđüne dagyo, sündä kadügye.

⁵ Sündä i ná che, "Djongko ye dju duwa, djusa seyo fulhu ye kalü ulung ge gamyoa sündä ġyogow ñeto ye kutcho malahaajo."

⁶ Sé ná he ñu ge haje machefibi.

Tumowna ná hovow

⁷ I hobanda, tumona baladaw na uw uw buğó tsatchüñe lai sündä í se ná hoñe zégaw ze,

⁸ "Djuma djo ñü ge balai ye, buğó dyew tsatchüñe djuğyoyodawe, asha baje dyewfo tumona baw ye dufijome.

⁹ Sündä dju ije seyo baje badama, bá jikuñe ana chemeje, 'í buğó djujo dawe,' sündawñi ba ñimtchüñi lyañe ülafo buğó ge ġyow dujobamme.

¹⁰ Sé bá bawñe, ülafo buğó ge jiñe ġyojo dawe, bá badaw nüna ye jikuwñi, bá ana che 'Drawa, uvro ge kalyiñe ġyoa,' sündawñiñi badra a ġyosadaw navro ge udru kalyijome.

¹¹ Hado chemeje dju nudzo yo dyew dalaima, se ye imisa lyajome; seyo dju nudzo í imisa dalaima, se ye dyew lyajome."

Dakülyew

¹² Sündawñi Jisu i í baladaw naje che, "Djo ñeto ge damje ñegi ge damje ava tsaw ge, nudzo draw, ayo-ñuu, ñesü seyo nugo na djubajodawe, ana dañeme, naje djo balañe dağuñeme.

¹³ Sé ba ava tsakelai ge sapse, hamalyiw, üshilyew seyo iñigew ná bajo dawe.

¹⁴ Sündawñiñi ba gağüzebamme, hado chemeje nachi ge djo djujo haje ñiwme, sésó djo ná güdraw yo üshükülyeo go küğüijome."

Tsaw-tuw dyew go shipyew

¹⁵ Üdra ava tsasangkoi go nüna a ye he ūu ná dzühulyeñe che, “Gağüze nadra dujome, dju Tawgyew í gädzü ge odje tsaima.”

¹⁶ Ná i che, “Djudamje nüna a ye ava dyew tsakeñe seyo sündä ūipo ná ba.

¹⁷ Tsaw-tuw dafihuñe, i í kulo ná tumona baladaw ná cheñe ki, ‘Age djebe; tsaw-tuw dafiadamme.’

¹⁸ Sé vyow na chetsü, ‘uvro go ye í che, no vi a prülawme, sündä no se í hojo dume; no ba chengkoime, no maf dajio dawe.’

¹⁹ Utro a ye che, ‘No fulhu fulshi pom lawme, sündä no he na dañe how jingkoime; no ba chengkoime, no maf dajio dawe.’

²⁰ Sündä a ye che, ‘No gzü dawme, sündada no majikufijome.’

²¹ Se kulo ye jekuñe i ūe übraw í he ūu ná trutsü. Sündawñe se ūe ubraw ye lusuvyulalye í kulo í che, ‘ñetrü go bozág seyo ǵabo ge kutcho jeñe sapse, kiğı, üshilyew seyo iñigew ná age lañe kakuwe.’

²² Kulo ye che, ‘O übrawa, ba küna chedama, süna damme; sé yaje buǵo ufo dulumme.’

²³ Übraw ye kulo í che, ‘Gabo ge seyo füta duw ge djeñe nüna ná künadamje lañe kakujodawe sündameje noñe gujome.’

²⁴ Hado chemeje no djó trungkoime, se tumona badaw ná no tsaw-tuw í tsapüñeje matsapüñejeome.”

Dju Jisu í kulo lyafijowa?

²⁵ Sündä upu na ufum kasawñe, sündä Jisu i fum ge tchoñe ná che.

²⁶ “Djudamje nochı ge jikuñe, seyo nudzo awu, ań, ufum, agü, ūu seyo ūum seyo nudzo shüw-duw naje mahosübammje, í no shürhaw mowme;

²⁷ Seyo dju nudzo shokru íje magilama; sündänofum makameje; se je no shürhaw madafijome.”

²⁸ “Djomko ye dju post dzugóndama, seyo uvromsahü bo küna kajoma, damdzajo kuw nochı ge duşoma ūima mahow?”

²⁹ Ana dawñe, i shobo dzugoñe ūekru makrufiwñe, sündawñe hovow nüna na vyow í tchügojośo,

³⁰ ‘He nüna ye damyowbo damyodaşowa, sé madamdzofiya?’

³¹ Mo dju ūubyu duwa, utro ūubyu nadra tumo daw jiw, sündä uvromashü ǵyoñe mavemchevzüme, se hadza büşha kulo lañe nodrū ge tujovodawye no hadza ǵü lañe üdra daǵufijoşoma mo mowma?

³² Mowmeje üga ǵyodamje, mukow kiñe ūu ǵüdzüagyefijo.

³³ Ana veduw djo nudzo ichi küna duma ná nobo matrafimeje, se ye no shürhaw malyafijome.

Tsamtsalyow ǵu

³⁴ “Gu bo udame, sé ǵu tsamǵuw lyameje, se í ha yo ǵu lüw dajowa.

³⁵ Se ye no ubo je seyo nobi ubo je chiǵa ge makakujomme: se í nüna na ūepsü ge joaojhubbamme. Djuchi ge dzüo ufu duma dzülasajodawe.”

15*Fugulu moahuw i shipyew*

¹ Vyow patso-law na seyo lalo ubraw ná ichi ge dzuw jikuw.

² Seyo Farisi na seyo shizew-ūuzew na dubyoǵunguñe che, “I bó lalo ubraw ná tüvañe seyo nadra ava je tsasai.”

³ Sündawñe i ná he zeǵaw í tru:

⁴ “Djongko ye djuwa djuchi fugulu fuǵua duma, sündä namko sa a moahuñe se sütü ǵütrü sütü ná nodo ge tralye, se a moadaw í matchülalu kuw tchü ǵyo?

⁵ Sündä tchülawñe, i ūipo lüshüw upostu ge trüotalañe ka.

⁶ Sündä ūe ge kakuñe draw seyo ūesü na bakeǵiañe che, ‘Nodra lüshüsawe, hado chemeje nochı fugulu moadaw ye tchüladamme.’

⁷ No djo truime; ana veduw ūedzü ge je lalo a dju vyegudoladama ubo lüshüjome, küňambo sütügürü sütü nüna ǵudraw dju ulu mavegudojo duma nabo madama.

Bosüñ moahuw i shipyew

⁸ “Ana mim dju dujowan, djuchi ge bosüñ ǵü duw, sündä namko ye bosüñ a moadabi; sündawñe i matchü uw mütrü tchühoñe seyo ūe na süñe, dju uw yo matchüjowa?”

⁹ Sündä tchülawñe, i üdram na seyo ūesü ná balañe che, nodra lüshü-lübasawe nochı bosüñ moadaw ye tchüladamme.

¹⁰ No djo truime; ana veduw, lalo nüna a í ulu vyegudolaw ge Tawgyew í sorgomuko ná ana lüshüjome.”

Saw tsagudroahuw i shipyew

¹¹ Sündä Jisu i che, “Nüna a ichi saw ksü duw.

¹² Naksümko ye kiğıw ye uyow í che ‘Awa, nobo go bo-luko duw ye, no djüjo dawe.’ I í ichi bo-luko na hağıag.

¹³ Sündä ñegi aña makulu fum ye üsaw kiğıw ye vyow dashüträ lalyeñe ñetrü üga a ge katrüralye, sündä süge bo-luko duw na vyow tsagudroamzoag.

¹⁴ I vyow damdzooahuñe, se ñetrü ge nokrow kaku, sündä i usso ufobüla lya.

¹⁵ Sündä i se ñetrü go nüna a ichi ji, se nüna ye í í vi ge vo na ava gyew ki.

¹⁶ Sündä i ve uluhu í gudugyejoñe se votsa pago go vo na tsa; hado chemeje í djuje haje madjü.

¹⁷ Í vepalawñe, sündä che, ‘No awu ichi kükna vi daw ná tsaw-tuw aña paw, seyo no age luhuştuw yo dzüängkoibi.

¹⁸ No gudzulyiñe no awu ichi kañe í chejo, awa no ñedzüñe ba how ge lalo datroadaşomme.

¹⁹ No basaw chejo haje matramme, no ba vi daw a veduw vejodawe.’”

Saw tsagudroahuw i kakutchow

²⁰ “Sündä i gudzulyiñe, i awu ichi ge ji: üga gudzudalu sa a uyow i í hoñe nülvo veag, sündä gyojeñe í krumogo lag, seyo šüpo chuma tsa.

²¹ Üsaw ye í che, ‘Awa, no ñedzü í hovow seyo ba how ye lalo dadamme; sündä hesalu basaw chejo go ñimme’.

²² Sé uyow i í kulo ná che, ‘Kutcho shedra uw yo je uw lañe í sheijodawe, sündä ügzütsü ge gütsülyeijo dawe, seyo ishi ge shita duijo dawe,

²³ Sündä rhano a dajo dawe, sündä me ñi tsa-tuñe lüshüfijobi.

²⁴ Hado chemeje nosaw ye dzüwmme, sündä üshükülyedamme: moahumme, hesalu tchülatchadamme.’ Sündä í lüshü-lübaw da.”

Saw nugow i shipyew

²⁵ “Sé úsaw nugow ye vi ge du. Sündä í kañe ñe kakulai ye, i nuğuw dagruw seyo ñuksu daw dzühu.

²⁶ Sündä i kulo a í balañe dzü, ‘He ha dangkoiya?’

²⁷ I í che, ‘Ba ñuw kakudamme, sündä ba awu i tsa-tuw dyew vedame, hado chemeje i í nüna uw hohuada.’”

²⁸ “Saw nugow ye he í dzühulyeñe i lusuvy়umfoag seyo ñe ulung makamyogoñ lyag: séšo uyow i ñepse ge jihuañe í nü.

²⁹ I uyo i che, ‘Howe; no aña ojegomdo bá ñgaksüne ñyw, sündä ba chew keje madzügaahuw, nodraw nadra lüshü-lübaw dajo, ba no yow kuw küsüsa ñusa adamje madjülo.

³⁰ Séšo he basaw ye ba bo-luko ná utroñiw mim nadru ge djoañe kakuwñe, ba ubo aña dyew tsaw-tuw dañe gyew’.

³¹ I í che, ‘Sawwa, ba shüwduw nodra dusaw; seyo nochı ha duma se vyow bachibamme.

³² Séšo hesalu lüshü-lübajodume hado chemeje he ba ñuw ye dzüñe üshükülyetchedabi; moadabi, se hesalu tchülatchadabi.’”

16

Budzu duw niina

¹ Sündä Jisu je í shürhaw ná che, ‘Nugo a ichi ge hokrügiw a duwme, sündä nüna na i howye se hokrüw í i bo-luko ná tsagudroahime cheñe usso ge trutchoañe ve.

² Sündä nugo ye i balañe che, ‘He hawa no babo go ñu dzühiye? Ba hokrüso cheñe shewe; momeje ba hokrügiw ge mağyofijome’

³ Sündawñe hokrügiw ye vemchepüne, ‘Hesalu no hadajobya? Hado chemeje no übray ye hokrügiw go no lahuangkoibi: nojé no machifi; seyo no tsatugüjoje šüpo ñimtchüñ vei.

⁴ No danghudaba no ha dajoma: nó hokrügiw go lahuahuwñe nüna na nó nañe ge lajo.’

⁵ Sündä i übray i chi gudzüdaw ná a a balañe dzüpüñe, no ubraw i chi ge ba kükna dojo duwa?

⁶ I che, ‘Fugua tsow psüw tel du,’ sündä i í che, ba kutcho ñyaoñe kako ge pomgü ñijo dawe.

⁷ Sündä i utro a í dzütcho, ‘Bachi kükna dojo duwa?’ I che, ‘Pu ulumo fuagua tsow dume, sündawñe i í che, ‘Bá kako lañe ſügüzüñ ñijo dawe.’”

⁸ “Übray ye se machiñiñ hokrügiw í tro, hado chemeje i budzu yo chiga dadabi; hado chemeje he druguw-drulyiw go nüna na ná ñeto go nüna nadra chiga dasaw ge, müsaw go nüna ná fow budzu du.

⁹ Sündä no djo cheime, mauw go bo yo ba nudzo ubo üdra dalajo dawe; hado chemeje i kaahuñe, bá na shüwa-shüw lüshüw ge lamysosajo.

¹⁰ Dju imisa yo je imisa ge usuima, ná aňe ge je usujobamme: seyo dju imisa yo je imisa ge usu mowma: se na aňe ge je usu mojome.

¹¹ Sündada ba he druguw-drulyiw ayo bo-luko ge usu mowbammeje, bo umso dju djüjowa?

¹² Sündada ba tuğuda-ğuvodzü i bo-luko ge je usu mowbammeje, ha ye bachi ma, se í dju djüjowa?"

¹³ "Dju kulo ye je übraw ksü í mağaksüfijome hado chemeje i a í mahogoň dajo seyo a í nülvo dajome; mome a udra gaağıjo seyo a üdra magağıjo: ba Tawgyewñe bo-luko naksü í mağaksüfijome."

Tawgyew í gadzü i go

¹⁴ Farisi na, dju tsagötüdama, he na dzühulyeňe Jisu í maw-uw zekülye.

¹⁵ I ná che, "Djöbó nüna na how ge uw daňe she, séšo Tawgyew í djodru djolu ná danghuwme, hado chemeje ha gaň ye nünan na how ge dyew dama, se ye Tawgyew i iňigzü ge imisame."

¹⁶ Yohaň í kakuw kuw, shotuko-kunu seyo ſihow truw naje ná chiňa daw. Sehu ſetogomdo Tawgyew i ſetrügüfo go shi-ňu truňe kaw, sündä vyow nüna na süna datsü.

¹⁷ Nedzüňe no naksü í kabragħiau ye shotuko útra a yo lyajobame.

¹⁸ "Dju nudzo ufum udra braġilyeňe utro nadra gzü daima, se na lalo dawme, seyo dju braġiňe ġyodaw mim í gzü daima se ye lalo dawme.

Nugo nünaňe sapse Lajar

¹⁹ "Nugo nüna a duw dju djüw rong seyo gye uw shewma, seyo shüwa-duwa lüshü-lübaw daňe ġyonggudruw.

²⁰ Sündä Lajar iňiň yo sapse seyo tsadu yo guňe í molgi üträtoi tralye.

²¹ Sündä i vew, nugo í tsamyew djoadaw yo uluhu í tsašelajo; momeje ūlyo na je í tsadu í kafie tsalowba.

²² Sündä se sapse ye dzüträkralye, sündä sorgomuko na í Abraham ichi laku. Seyo nugo ye je dzüdaňe zuadabi,

²³ Sündä noňu üşü ge ūypo naw yo iňi voaňe üga go hobanda, Lajar í Abraham í udru ge ġygodaw hohu.

²⁴ Sündä i ġuksuňe che, 'He Awa Abrahama, no nülvo veňe, Lajar í kiňe, ügzütsü üzda ge hu pagzüňe nozelbüla í ngüadügejo dawe, hado chemeje no he mi ulbu dzongkoige dzħaġiimme.'

²⁵ Séšo Abraham i che, 'Sawwa vehujodawe, ba bá shülye ge gye-ğuwo uw shehuyewme, sünambu Lajar i gye-ğuwo mauw, séšo i hesalu age güdzüw pangkoimme, sündä ba namoahibi.

²⁶ Sündä he ſu na traafie no seyo ba, ſiksüngko ye ġo dyam a dzühadame, ago dju bachi ge jilaňoň dama, na majilafijomme, seyo sügo dju age nochi ge jikuňondama na majikufijomme.'

²⁷ Lajar i che, 'He awa, no ba chengkoime, ba no awu iňe ge kiyajo dawe,

²⁸ Hado chemeje no ſu pom duwlume, i na hovrow ge he ſu na trume ujome, mowmeje na he anambo ſiku-ňisüw no ge kakuňeme.'

²⁹ Abraham i í che, 'Nachi ge Musa seyo ſihow truw ná kako duwbase, na se í chew büdüda.'

³⁰ I che, 'Awu Abrahama, mowme; nüna dzüw a nachi ge jikülyameje, na nadrü-nalu vyegudoġijome.'

³¹ I í che, 'Na Musa seyo ſihow truw na chew maje madzübi se í, nüna dzüw namko yo djudam üshüklyeňe jiadamje, na madzüjomme.'

17

Zehaw

¹ Sündä Jisu i í shürhaw ná che, "He ye umsome ha ſu ye lalo yo ma, se ye kakujome, séšo se nüna í lalome dju yo kakuima.

² Dju he ġato kunu namko ye djudamje a í dügaima, ibo shedra psüm yo udum ge pyogolyeňe, huġi ge djoahuye ufojobamme.

³ Vemcheňe ġyojodaw; baňuw datrulaimeje, zehajodaw, seyo vepalaimeje í muchoaijo dawe.

⁴ Í ahua ye ülye mro datrudamje bachi ge ülye mro jikuňe che, no datrudašomme, Sündawñe ba í datrudaw í muchoaijo dawe."

Bá veksüw küňa dyewda?

⁵ Sündawñe í shürhaw na Tawgyew i che, "Ñí veksüw í damňeijo dawe."

⁶ Prabu i che, "Bachi ge pemdu üssü ütraña kuwdamje veksüw dumeje, ba he kumtchü iyañ í ükrügomdo taprulañe huğî ge shüwe chejo, sündameje i ba chew dzüo."

Chiñiw kulo

⁷ "Sé djomko ye ana dju chejowa, dju kulo ye no chi momeje fugulu ná saw, sündä i vi go kakuwñe, sündä í che, 'Kutcho age jeñe gýoñe ava tsabe?'

⁸ Haña i ná machejoma, no ava dashütürübe: no tsangko tungkolui kuwtoi başümpe í kidzagolalyeñe no hoiwe; sündä se fum ye baje tsa-tuwe.

⁹ Haña i se kulo í ulu yo vejoma, hado chemej i í dügyledaw chiğâ i aka dabada?

¹⁰ Anambo ba je, se vyow chiğâ dügyledaw ná damdzohahuñe, baje chewe, 'Ni machiñiw kulome; ni ha dasajo duma se í aka dabadame.'

Tabiñ naw a í niilvo

¹¹ Sündä ana da, Jisu Yarusalemjiw ge Samariañe Galili ñetrü yo jipseañ ji.

¹² Sündä ñetrü a ge jimyongkoi ge í südzüm gü gôgo nadaw na tüva, dju na üga gudzudama.

¹³ Sündä i üga ge gudzüne, gó yo che, "He Jisu, he dadrüwa, no nülvojo dawe!"

¹⁴ Jisu i í hoñe che, "Jebe; sündä bá nudzo í mügaw ná shejo dawe." Seyo kabyo-kağywñe güdrajebi.

¹⁵ Sündawñe namko yo a ye hoñe dagyolagdabi, gow yo Tawgyew í troñe katräkralye.

¹⁶ Seyo Jisu ishirüge gaañe ukrumro yo ishi ge drüñe, ulvyu yo uw che; sündä í nüna uw.

¹⁷ He ibo Jisu i che, "Haña na gü güdräw malyama, nameje se sütü ye hanga?"

¹⁸ Haña he tuğuda-ğuvodzü í tralyeñe dju fíimma Tawgyew í trojo?"

¹⁹ Sündawñe í che, "Gudzuñe kabi; ba veksüw ye bá dagyodamme."

Tawgyew í ğadzü kakülyahuw

²⁰ Farisi namko yo a í Tawgyew í ğadzü ke kakülyajowa che dzüñe, Jisu ná che, "Tawgyew í ğadzü ana holaw dañe makakülyajome."

²¹ Sündä nüna naje ana machejome, age howe, age dume, süge dume. Hado chemeje, Tawgyew í ğadzü díjumko ye dume.

²² Sündawñe i shürhaw ná che, "Sé ñeto je kakujome, hai ba nüna üsaw í hoğóñiñ dzuajo, sé mahohujome.

²³ Nüna na ba chejome, 'Howe, süge dume!' Mome 'Howe age dume!' Séso ba djujejo dawe sündä naufum je djudajo dawe.

²⁴ Hado chemeje ñedzü-lügaw ye ñedzü üdza a yo utro üdza ge kuw müsakumbo, nüna üsaw ye í ñeto kuwfie kakülyeoşome.

²⁵ Séso uvromashü i şüpo ñiku-ñisuw gilajome, seyo he shülyiw yo nüna na í matsüne chejome.

²⁶ Nuha i ñeto ge küna dadama, sünambo nüna üsaw i ñeto ge je dajome.

²⁷ Nuha i lü ulung ge magyomyolu kuw, nüna na tsa-tu gó, seyo namko ye gü dañe gó; sündawñe hulüsü kaküñe vyow mauw damdzoa.

²⁸ Seyo Lut i ñeto ge dambo veduw, nüna tsa-tuñe bumuzu dağıw, shobro zuñe seo ñe daw.

²⁹ Séso ha ñeto Lut i Sadom ge kadama, sehu ñeto ñedzü go mi seyo ecid şükülyañe vyow mauw damdzoaq.

³⁰ Nüna üsaw í kakülyahu ge je ana dajobamme."

³¹ "Sehu ñeto, dju ñelütsü ge duma; seyo na gañ ñe ulung ge du, na se na law ulung ge djukamyowe, sündä sünambo dju vi ge duma na fum ge djukawe.

³² Lut ufum í vehujodawe!

³³ Dju nudzo í ğaksüjoñe veima na mağaksüfijome, seyo dju nudzo shüw í mağaksüfima na basüjome.

³⁴ No djo trungkoime, se ñegi nüna ksü buğo a ye üşa dujome, a í latrayemjomme, seyo utro a í traalyjome.

³⁵ Mim ksü ye ğato üşa ğüjome, a í latrayejo, a í traayejo.

³⁶ [Nüna ksü vi ge dujome, a í latrayejo seyo a í traayejomme.]"

³⁷ He ná dzühuyeñe na í dzü, "He Tawgyewwa he na hai dajowa?" I ná che, "Hai ñimo duma, süge kurkukiñ dujome."

18

Müjemñe mauw zevow

¹ Sündä Jisu i ná he ubo go zeğaw a trulyeñe udrü-ulu magaada, mamuduw küğüweñe che:

² "Hange damje ñetrü a ye mukow a ȝyw; dju Tawgyew ije mağew seyo nüna nabó je mavew.

³ Sündä se ñetrü ye müjem je a ȝyw: dju ichi ge jikunggudruñe í chenggudru, 'No insaf djüyeñe nobo ȝaksüijodawe.'

⁴I ǖgaluw kuw madzü séšo fum ye ulu ge vepüñeñe che, 'No Tawgyew ije māgew, seyo nüna nabo je mavetunow;

⁵Sedamje he müjem ye no matraa, sündada ubo insaf djüijo, mowmeje i nochi ge jikunggudruñe no ̄gündzü māgodügyejo.' "

⁶Tawgyew i che, "Dzuwe, he magüdraw mukow ye ha cheima?

⁷Nameje: haña Tawgyew i í nüna basü ladaw ná mamutchoajoma, dju ñegiw-ñetow í küküñe ̄gyowma; seyo i ná ǖgaluw vejoma?

⁸No djo chengkoime, i mekutcho ná mutchoijome; sé nüna ǖswakakülyahuñe, i he druguw-drulyiw í umso vefijosoma?"

Dju güdrawñe chejowa?

⁹Seyo Jisu i shürhaw na dju nudzo í güdrawñe veksuw veima, sündu utro na mauw daima ná ana zégaw che:

¹⁰"Nüna ksü ñegru ge küküw ji; a ye Farisi seyo a ye patso-law nüna.

¹¹Farisi i gudzulyiñe üdrü-ulu ge ana kükü, 'He Tawgyewwa no ba ulu yo uw cheime, no utro nüna na dambo tsaksu-laksuw, mütü chīga daw, seyo mim ̄gubuw, seyo he patso-law na dambo nüna mowme.'

¹²No sopta ye ülye ksü tsaw-tuw matsaw ̄gyowme, seyo no bo-luko dalaw gow üchea je džüwme."

¹³"Séšo patso-law nüna ye ǖga gow gudzuñe, ñedzü ge je iñi maholyi dá i ülüjetchü ge güñe che, 'He Tawgyewwa, he lalobraw no nülvoijo dawe!'

¹⁴No djo cheime, i ufum yo mowme; séšo he nüna ye güdrañe ñe ge kajeme; hado chemeje dju nudzo í dyewñe veima, i imisa lyajome; seyo dju nudzo í imisañe veima, i dyew lyajome."

Tawgyew i ̄gadzü anagasa na vedumbo

¹⁵Sündu nüna na na sa naje ichi ge lañe jikeñe nagzü Jisu udru ge vefijoñe; sündu shürhaw na hohuñe ná goha.

¹⁶Jisu i angasa ná ichi ge balañe che, "Angasa ná nochi ge jigyejo dawe, seyo ná djugohajo dawe: hado chemeje Tawgyew i ̄gadzü he nambo nabome.

¹⁷No djo umso truime, dju Tawgyew i ̄gadzü í angasa na dambo malama, ná keje süge majimyofijome."

Nugo nüna a Jisu i ̄nu dzü

¹⁸Djudamje dümbräw a ye í dzü, "He uw übrowa, no shüwa-shüw shüjo ye küna dameje ujowa?"

¹⁹Jisu i í che, "Ba nó hado uw chewwa? Djuje uw mowme, nüna a akasa uwbaame, se ye Tawgyewme.

²⁰Ba shotoko-kunu í bo danghušo: 'Mim dju ̄gubuw, djushiwe, djutsakšuwe, mülaw-mütraw djutruwe, nudzo awuñe nudzo añ naksü í chew dzüwe.'

²¹I che, "Nobo he ná vyew angasa ulvyu ladañe vewbame."

²²He í dzüwe, "Jisu i ná che, bachi ge yaje ūn a ūlumme, bachi vyew ha duma ná draatsülyeñe sapse ná hatsüwe; sündu bá ñedzü ge luko pajome, sündu kakuñenofum kasajo dawe."

²³He í dzühelyeñe i ūpo duhu da, hado chemeje i ūpo nugo.

²⁴Jisu i í holyeñe che, "Bo-luko duw na Tawgyew iči ̄gadzü ge ūpo atağä yo kamyofijome.

²⁵Tawgyew i ̄gadzü ge bo-luko duw na kamyajo í bo ut í süträ üşü yo kamyow je ufojomabe."

²⁶Sündu dzühu daw na che, "Nameje djú basüfijowa?"

²⁷I che, "Haye nüna yo madafima, se ye Tawgyew i dafijome."

²⁸Patras i che, "Howe, nobó ñe-vi je tralyeñe bafum kasawme."

²⁹I che, "No bá umso truime, ana djuje ūime, dju Tawgyew i ̄gadzü ubo, ñe, mim-kiğî, ūn, awu-añ seyo saw-sam ná trahuw.

³⁰Sündu sa yo sa a na haje aňe djupawe; seyo dzuwñe druguw-drulyiw ge shüw lüshüw pajodawe."

Dzüñe ūshü lyajo go ūihow

³¹Sündu Jisu na ̄gyo ksü shürhaw ná üdra lañe ná che, "Ñi Yarusalem ge jingkoime, sündu küna ūn nüna ǖswakakülyahuñe ibo ūihow truw na gi vedama, se na vyow datsüjome.

³²Hado chemeje i tuğuda-̄guvodzü nagzü ge djüjome, sündu na í tchügoñe-hoğojome, sündu zehu je müdrüdzajome.

³³Sündu na í ̄gyome, sündu shijome, sündu i ñegi dzü ye üshükülyetchojome."

³⁴ Sündna he ūu namko ye haje madzüsü sündna he ūu na namko ye müşüsü, sündna ha trudama se ye na madzüla.

Iñi ġew i iñi

³⁵ I Jeriko ñetrü üträ ūñisa jikulai sa a, iñi ġew a ye üdza ge tsatuğuñe ġyoda.

³⁶ Sündna i upu na dügrü jiw dzühuñe dzüpüñe, "Ayo a ha dangkoiya?"

³⁷ Na í tru, "Jisu i Nasri ge jingkoime."

³⁸ Sündawñe i ġuksuñe che, "He Jisu, Dawud i üsaw, no nülvoijo dawe."

³⁹ Dju vro-vro jeima, na í madañda ġyo cheñe ze, sé i umsow šogzukülye, "He Dawud üsawa, no nülvoijo dawe."

⁴⁰ Sündawñe Jisu i gudzulyiñe í ichi ge lañe jikuwe che, sündna i iñisa jikuwñe, i í dzü,

⁴¹ Bá ha tsüda, "No babo dajome?" I che, "He Tawgyewa, nó hofidügyewe."

⁴² Jisu i í che, "Hojodabe, ba veksam ye ba dagyojemme."

⁴³ Sündna í djeañe hohu; sündna Tawgyew í troñe, ufum kase, sündna vyow nüna na hohuñe, Tawgyew ibo trotsü.

19

Jisu Jakariya ichi ñe ge

¹ Jisu Jeriko ge jimyolye jinkoi sese.

² Süge Jakkai cheñe nüna duvo, i patso-law go mukyw sündna nügo je nügo.

³ ¹ Jisu í hogoñ vyew i djuma cheñ? Sešo upungda sese mahofi. Hado cheme i üchesada.

⁴ Sese i í hojoñe vye uvro ge gyo djeñe lufuje shoñ udru a ye lyilyig, hado cheme Jisu i se ġabo kajoda.

⁵ Sese Jisu se a jikuñe, udru ge hotrolyiñe í che, "He Jakkai, kutcho lyiga; hado cheme yow no bá ūe ge ġyōjo dume".

⁶ I kutcho yo lyigalye lüshüldzulalye í ichi ñe ge la kake.

⁷ He í hohulyebi nüna na zeġi, "I bó se lalo nüna ichi ñe ge jijeba."

⁸ Jakkai i gudzuñe Tawgyew í che, "He Tawgyewwa, No nó bo-luko üchea ye ūi ná djüjome, seyo üchea ye sena djüjome djuchi go no laġamüñeda ma se na no psügingua fow djüpyojome."

⁹ Sese Jisu i í che, "Yow he ñe a muchoahuw jikudame, sündada he i je Abraham ichi sawbamme.

¹⁰ Hado cheme nüna üsaw ye moadaw ná tchüw seyo ná basüaijo kakuwme."

Bosün uvyu ġü

¹¹ Sese i he ūu ná dzümkoi sese, i zeġaw a ze, sündada chedawa i Yarusalem üträña duda, seyo i wiesuŷe ye wiesuŷ, se Tawgyew ichi ġadzübraw ye hesahe kakudalaibjifié.

¹² Sündna: I che, "Nüna nugo a ye ge ñetrü ūga ge ka sügo nugo pafiene kakutchofijo.

¹³ Seyo i í kulo naġi yo ġü ye balalye ná bosün uvyu ġü dju, seyo ná che, 'No kakuw kuw bumuzu davojo dawe.'

¹⁴ Sešo i ñetrü ge ġyodaw na í mahogoñ daw, seyo ífum ge muko kiñe ūu che ki, se i ye no matsüme, se i ūidru ge ūibyu dañjo.'

¹⁵ I ūibyu lyibiñe kakutchow sese, i ana a da, ichi se kulo ġü ye dju í bosün uvyu ġü djülyedama, se na itrü a balaku sündna dangħujoñe vyeñe se na se i yo kūna ha ha dashaladama.

¹⁶ Sese uvromashü yo a ye jiku che, He übrawwa bachi djüdaw bosün uvyu ġü yo dañe ġü müñew damfieladame.

¹⁷ I í che, 'He kulo ülüksüfowwa, bá šüvzüw me, ba šüpyo mesame sese ba umsowda kaküleyda, ayo ba ñetrü ġü yo übraw dabej.'

¹⁸ Sefum yo a ye jikuñe che, 'He übrawwa, hošoa, bachi bosün yo uvyu pom dashamüñewme.'

¹⁹ I í chetcho, 'Ba je ñetrü pom yo übraw dabej.'

²⁰ Sefum ye a ye jikuñe chetcho, 'He übrawwa, hošoa, bá bosün ye he duw ye, he í no nó gye güpaw üdza toi pyogoñe vyedaw he.'

²¹ Hado chemeje no bá ġedabi.'

²² I í che, 'Mauw kuloa, no bamuzu yo bá no trudañe chei he me.' Ba nó dangħuwbi nüna mügħütchüwne, ha ye no ma vyema se i dzula, seyo se no ma zuw, se i djoahuwme;

²³ Ba nochi bo ye bo dashabraw ná hado madjuña, se i no kakuñe sashadaw ye lakeğjib?

²⁴ Seyo dju nüna na ūñisa gudzudlama, se na i che, 'Se bosün ye ichigo latchojodawe, seyo djuchi ge bosün ġü duma se i djüpyojo dawe.'

²⁵ Na í che, 'He übrawwa, ichi bosün ġü bó dušo.'

²⁶ No bá chemkoime, se djuchi ge duma, i seyo djüpyojoluwe; seyo djuchi ūima ichi go se i je lajodawwe se ichi ha dusama.

²⁷ Sešo nochi se fugulu ná se vyeñidaw na se no nadru ge ñubyu dame, se na age lakuñe noñisa a shiwe.'

Jerusalem ge fojelübziw kakuw

²⁸ Jisu i he ñu na chelye i Yarusalem ge navro-navro ka.

²⁹ Seye se i Jetun üñiñi yo pu sa a Betfage ñe Betniyah üñisa ge jikuwñe, sese i í shürhaw nañi yo ksü ye ana cheñe ki,

³⁰ "Üñisa yo ñetrü ge jijo dawe, seyo süge jikubyo jikuñgoye giñe ichi üsa a udru ge djusa je magyolu, pyogo vyedaw bá pajome, se í tashalye lakuwe."

³¹ Seye djudamje bá dzülaimeje, hado tashamkoiya chemeje, se a ana chejodase, se Tawgyew i he í tsüdame"

³² Se kidaw ná, na jikuñe i ná ha chesedama, súna pabadabi.

³³ Se na giñe üsa ye tashamkoi se, ichi übray ye ná dzü, "He üsasa ye hado tashamkoiya?"

³⁴ Na che, "Tawgyew í he í tsüdame."

³⁵ Na í Jisu ichi ge la kaku seyo nudzoğ gye ye tapualye se udru a ñeilye Jisu í giñe udru ge gyodügye.

³⁶ Súnda na kamkoi sese, na nudzoğ polu ye ñabotoi ñevoñe ji.

³⁷ Seye üñisa kakulye se i Jetun pu i gó ge kaku, sese shürhaw na vyew upua na vyemoñe chiña dadaw ibó i hohuda na, lüshüldzuañe gow yo ñu zeñe Tawgyew ibo troküle:

³⁸ Sëvzüwme se ñubyu ye, dju Tawgyew iñiñi yo jikuma!

Sorgo ge ñüdzüw seyo ñedzü ge lüshüwme!

³⁹ Sese upu na yo süña Farisi na í chengkoibi, "He Danghubrawwa, bá shürhaw ná zea."

⁴⁰ I ná chetcho, "No djomko a chemkoime, he i maziw ñyome, kunu na ñogzukülyeome".

Jerusalem ibo ksew

⁴¹ Se Jisu üñisa kakuñe se ñetrü í holye ubo kse.

⁴² Sündalye che, "Ha ye ujowa, he ba; am, ba bába, he ñeto ai lüshüjo ñu danghudama, séšo se i yabó bañisa yo muñuadabi.

⁴³ Hado cheme se ñeto ye badru ge kakujo se bá vyeñiw na súlyefitchü pyogoñe bá djetuñjome, seyo djetuñjule bá ñuñome.

⁴⁴ Seye bá seyo badra ayo a ná bachi angasa ná, nogüdzü nadra gülyajome, seyo badru ge kunu yo je kunu matrójome; hado cheme ba súna dajo ye kye badru ge nülvow vyeñe hojema sei madanghuje".

Ñegru í dagudrahuv

⁴⁵ Sese Jisu i ñegru ge drüñe ñyodaw ná nopsü ge lahuatsü.

⁴⁶ Seye ná che, "Gidame; 'Nochi ñe ye küküñw ñejome,' séšo djo he í tsaña-lañgaw nachi ñe da joaadamme."

⁴⁷ Seye i muhu-muhu ñegru ge shi-ñu truñgudru: seyo se müga sawlyiw na seyo shizew-ñu zew na vyew djekeñjine í shijoñe tumuñgudru.

⁴⁸ Séšo haje ñabo matchüla; he í kúna dañe dajojema, hado chemeje vyew na dru-lu djübyo djüñoñe ichi ñu dzüñgudru.

20

Yahudi na Jisu í ñu dzüw

¹ Ahua ye ana a da, jisu i sese ñegru ge shi-ñu trumkoi sese, mügaw dew seyo shi zew-ñu zew kew nadra jikuñe sese gudzu.

² Seye chemkoibi, "Ba ñí truwe, ba he chiña ná dju dadügyedañe dawdo daña, seyo se i djua, dju bá he i daweñe dügyedaye?"

³ I ná trutcho, "No je djó ñu a dzüñjome; nó trujo dawe

⁴ Yohañ ichi Baptisma djüw ye Soñgo go ma mo nüna yo ma?"

⁵ Sündawñe nañütchü zeñi, "Se ñí chebammeje, 'Soñgo gobabi,' sünchewñe i chetchojo; 'Sünameje djo idru ge hado umso mayveñá?'

⁶ Seye ñi chetchojobi, 'Nüna yo me chetchobamme,' se vyew na ñidru ge kunu trüjobi, hado cheme i umsow go danghudabi, Yohañ i ñiñow cheñe."

⁷ Dañdañlye na tru, "Ni madanghum, se i djuchi go jema."

⁸ Seye Jisu i ná che, "Nameje no je djo matrójome no he chi ná dju dügyeñe dadama."

Bolu mau vi daw nüna i lañgushi truw

⁹ Sese i se nüna ná he ana zeñaw go tru, "Nüna a ye anggur zugua, sündalye vi daw ná howeñe bo ve seyo šüpo uwalaw kuw utro ñetrü ge jitrukralye.

¹⁰ Bomdrü sese i vi daw nachi ge kulo a ki, se vi yo kakülyedaw anggur üje ibó je djüweñe cheñe k, sé vi daw na í gümoamdo gümoña ufo kadügye.

¹¹ Sündawñe i kulo a ye kitcho, sé na se í je gütcholyebi zeasé zeameñe ügzü ufo kikutcho.

¹² Sündatchowñe i ülye dzü kitcho, seyo na se í je dzütcüzew gimoñañ lahuag.

¹³ Sündawñe se anggur go vi übray ye che, 'No há dajobabaya? No nó saw í kijobaba, asha na í chew dzuw dujoješoma.'

¹⁴ Sese vi daw na í hohulyebi nağütchü poğî, 'He i bó üsaw ye ba; age djebya, ñi í shibow, sündafe he na ñichi lyajobi.'

¹⁵ Seye na í se anggur vi yo lahuañe shiag: sündada vi übray i nadra ha dajobabaya?'

¹⁶ "I kakuñe se anggur vi daw nüna ná damútrajo, seyo vi ye utro ná djüjo." He í dzühulye na che, "Tawgyewwana ana djudra."

¹⁷ I nachi ge hollye che, "Se he ye ha ñida:

'Ha kunu ye ñe dasuw na ha madağıwñe süñeadama,
Se i ukutru go dakrûkye se i lyada.'

¹⁸ "Djudamje se kunu ge gaahima se i ganüajobamme, seyo djudru ge i gahima, se í gunü-
ğügajobamme."

Shi-ñu zekyew nañe Mügaw sawlyiw na lütsa

¹⁹ Seşügudo ye Shi-ñu zew nañe seyo Mügaw dew na í külyijoñe vye, hado cheme danghula dabi, i nabó magow ñiu zeğaw yo tru, seño í ná bügedañe vye.

²⁰ Seye na í hokrûbabîne seyo ichi ge hotumuwi ki, se hadowo cheme i alyamo alya ye shi-ñu trutroameje sese ñustu kigojoñe, se í nugo ichi ge trutroadame che djüfijoñe.

²¹ Na í ana dzü, "He dadrüwwa, ba mülaw truiñe ñi danghudame, Seye dadrüw je darüi, Seye djubó go goňeje mache; Semome Tawgyew ichi ñabo ye umsow trufijo.

²² Hawa ñi Kesar í patso djümeje ujoma, mo mowma?"

²³ I ná budzu yo dzüi ye dzüsülye che,

²⁴ "Bosün a nó shejo dawe. He a djuchi ñigë düdama seyo dju ñiñ duma?" Na che, "Kesar ichi."

²⁵ I ná chetcho, "Se Kesar ichimeje í djüwe, seyo Tawgyewchimeje í djüwe."

²⁶ I nüna ñisa a se ñu ye madzüsüla, semome ichi ñiu hutrodaw se i yo mavyenghuatsü.

Güdrakosksüwñe gzü

²⁷ Sündatcholye Saduki i chew ye, nüna dzuw na kenghuaje maüşhüjome, nağî yo nüna üchea na ichi ge jikuñe dzü.

²⁸ "He dadrüwwa, Musa i ñibó ana ñidaw, 'Se djuchi damje üyaloy a ichi ufum ye saw-sam malaluye dzüträkralyemeje se ñiñuw ye se mim üyafedra i gzü datchowé, seyo üyaloy ibó agü mułakülyewe.'

²⁹ Sündawñe ye alyoñuw mro duw, üyaloy nugowfow ye agü je masakülyelubi ye dzüträkralye.

³⁰ Sefum yo ye je,

³¹ Seye seladzü kiğıw ye je se mimdra í gzü daladabi. Se ana dadañe namro mamro agü masakülye dzümzooaha.

³² Se nafum se mim ye je dzüase.

³³ Se a na üshükülyemeje se mim ye djufum lyijowa, hado chemeje i na mro mamro üdra gzü datşüwdabi."

³⁴ Jisu i ná che, "He ñefo go shüdaw agü na gzü daibi,

³⁵ Se dju nüna damje ana lyifikülyemeje, sé ñeto go dzüdaw nüna na üshükülyetchojo lyifime, namko aí gzü madafijo.

³⁶ Se i dzü je madzüjo; hado cheme i sorgomuko vyedujo, seyo güdrakoşksuw yo agü üshükülyemeje Tawgyew ichi je agü lyijo.

³⁷ Seño he ñiu ye dzüdaw na je üshütchoi, Musa je shoñ ge süna folakülyeda, i Tawgyew í 'Abraham üsa, seyo Isahak üsa, seyo Yakub üsa ana chelyew.

³⁸ Tawgyew ye dzuw nachi mow seo üshü nachi Tawgyew: hado chemeje ubo yo vyew na üshütsü."

³⁹ Sese na se í dzühulye Shi-ñu zekew küña duma na che, "He dadrüwwa ba uw chejejeba."

⁴⁰ Seye bó na í ha madzülofib.

Jisu Dawud üsawma mo Dawud ichi Tawgyew ma?

⁴¹ Sündatcholye Jisu ná dzütcho, "Masi í Dawud üsaw cheñe kündane cheña?"

⁴² "Dawud i üsaw Masi i kako ge cheda:

Tawgyew i nochı Tawgyew i cheda,

Nochi südzüvopsügi ge ñywé,

⁴³ No bá fugulu ná bashitru ai malakyegitsülu kuw."

⁴⁴ "Dawud bó í Tawgyew chew; se sünameje i í üsaw kündane cheña?"

Shi-ñu zekyew nüna zew madzüw ná Jisu í trüdrü

⁴⁵ Vyew na dzümkoi sese, i í shürhaw ná che.

⁴⁶ "Shi-ñu zekyew na yo hochiğíwe, dju shedra psüw sheñe kahiw uw vewma, seyo ná bodzaǵ ge gaga daw, seyo küküw ñegru ge psüǵa dew ge ǵyjo uw vyejome.

⁴⁷ Na müjem nachi ge tsaw jiñe seyo bühodańe uwalaw kuw küküw dawme, he na šüpyo mau ñe ge gajome."

21

Haje ñiw müjem ichi umsow lapsü djiuw

¹ Sündatcholye Jisu i íñi yo lapsü dzuw nüna na nudzoǵ nudzoǵ lapsü í lapsügyebyo ge trümkoi hohu.

² Seye i haje ñiw müjem a ye je i sayo sa a bosüñ ksü trümyoajew hohu.

³ Sese i che, "No djó umsow chejome se i ye he haje ñiw müjem ye fow trümoabajeme.

⁴ Hado cheme nabó nachi nudzoǵ nudzoǵ lapsü yo me trüje, sešo i íshüda yo küküna dusama vyew trümdzoajebi."

Ñefo i mudzoajo go hosüw daw

⁵ Küña nüna na ñegru ufo go chemkoi ye, se i küña kunu howsa yo seyo gañ yo chibra daida, se i che,

⁶ "Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome."

⁷ Na í dzütcho, "He dadrüwwa, he na kye dajowa? Seye he ñu na dajobi sese, ha chi hosüw dajowa?"

⁸ I chetcho, "Chitchügivowe, dju dzüßeawe, hado chemeje šüpyo nüna na nó ñiñi lañe chejome, no se ibamme; seyo he i damdrú kakudamme; djo se nafum djukasejo dawe.

⁹ Seye djo pseǵi-lüğü daw süna nafo go dzühlalimeje, dju ǵejo dawe; hado cheme he na uvromashü davzüjowbamme; sešo se ñeto kutcho mamütrajome." Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome, Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome,

¹⁰ Sündawñe i ná che, "Gübye yo gübyeǵütcü seyo ñetrü yo ñetrüǵütcü pseǵijome.

¹¹ Seye ñegüzüw je dew dew dajome, seyo ñetrü ñetrü sapseañe seyo ǵañemu kajome, seyo ñedzü ge ñigéñi ñu seyo dew dew chi shejome.

¹² Sésó he ñu na madaluye na uvro nó ñiñi yo kigovzüjome, seyo maw-uw ze dajome, seyo ñegru ge djüjome, seyo pache ge shüjome, seyo ñetrü ge ñetrü ñubyu natrü ge lajikujome.

¹³ Se he na babó ñu truvomdrú kaküleyome.

¹⁴ Sündada nudzoǵ nudzoǵ drü-lu ge pyogo vyejo dawe, no vrogomdo trufijo se í duhu madadańe.

¹⁵ Hado cheme no bá ana chejo seyo ana budzu djüjome, se bá mau zeñe zeaše zeame dai na mafafijo.

¹⁶ Seye bachi awu-añ seyo ñiuw-ñum seyo ñesüǵ-ñepyeǵ, seyo draw na je tsüladügyejobamme; aña kuw dajome, djomkoye šüpo na dzüdügyejomme.

¹⁷ Seye no ñiñi yo badra mau dajome.

¹⁸ Sésó bakyetrü umu a je matrüafijome.

¹⁹ Ba nudzoǵ drü-lu ye güdzüw yo shütrüne vyejo dawe.

Jerusalem í mütrüw

²⁰ "Ba kyedamje Yarusalem í rhünokew na yo jiǵshıǵıahuw hohume, sese ichi mütrüjo üñisabammeñe danghujo dawe.

²¹ Sese dju Yahudiya ñetrü ge duma se na pu udru ge djetralyewe, seyo dju Jerusalem ulung ge duma se na djehuajo dawe; seyo dju ñetrü ge duma se na süge djujijo dawe.

²² Hado che se i dutrugijo ana ñeto kujome, sese ñu ǵiñe vyelyedaw na vyew lyitsüjobamme.

²³ Se ñeto ge dju agü ñiw seyo agü apu tudügyeima, se nabó tui! Hado cheme se ñeto ge no naǵütcü daǵijo seyo se a ná šüpyo ñiku-ñisüw lyijo.

²⁴ Na vyetsü ürhü yo süǵıajome, seyo vyew ñetrü drü-drü ge mubyo na lakuzeǵıatsüjome, seyo utro sama nachi ümdrü vyew makulu kuw, sese Yarusalem í utro sama yo dashıǵıajome.

Jisu i kakutchojo chitruw daw

²⁵ "Seye dru seyo hubye seyo lütsü se na ge chi shejome, seyo nomñew ñetrü a je, ñetrü drü-drü go nüna ná chitruw dajome; hado cheme na sütüǵüllü ichi hu rhaw yo lamo ǵetsüjome.

²⁶ Seye ǵew yo druguw-drulyiw a trúw kakujo se í hohuñe nüna üshüjoñe je mavyejome, hado cheme ñedzü go gokew ye je ǵüdü-ǵüdüjome.

²⁷ Sese na nüna úsa í lüshüw-lübaw mumudrü ge gow kalai hohujome.

²⁸ He ūnu ye trumkoi sese, ükye ye gudow dañe udru ge hotrojo dase; hado cheme bá solutoajo üñisame.

Tawgyew ichi ñetrü ūnybyu üñisabamme

²⁹ I ná zeğaw je a tru, "Lufuje üyaññe vyew shoñ na howe.

³⁰ Ichi übatra kakülyebyo kalyegyowñe, se í ba hohulyeñe balvyo danghulaibi ñeshü kalaibiñe.

³¹ Sünambó vyeduw ba he ūnu na kye hohuima, sese danhulababise Tawgyew i ñetrügüfo kakujo üñisababiñe.

³² No bá umsow trujome, he ghei ūnu na madalu kuw he ñefo ayo shüdo nüna na kyeje lüshüw mapajome.

³³ Nedzüñe No naksü kaltruğidamje, sešo nochí ūnu kye je makatrujome."

Şüwa Dashütürivojo dawe

³⁴ Sündada ufu je ksü üñi je ksü da gýowe, ya ba badrü balu ye he druguw drulyiw ayo dashüw ge dašeа kișeañe, shüjo djojo ge vyeşeañe da gýomkoñbai ye jia, ñe se badru ge kyegüdü-ñiğí kakugme.

³⁵ Hado chemeje i he añawa nomñew ñetrü ayo gýodo nachi ge ana vyeduw dañe kakujobabi.

³⁶ Sündada chiğiñgudrujo dawe seyo kügüñgudrujo dawe, he ana a kyegüdü-ñiğí kakudamje ha madaw gáksufisejoñe, seyo nüna üsaw i vro a gudzuñwjo lyijo dawe."

³⁷ Seye se ñeto ge ñegru ge shi-ñu tru süna dawse; Seye ñegi ge i nopsü ge jihuañe Jetun pudru ge gýoñgudru.

³⁸ Seye na je şüzüw ye tralye ichi ge jikuñe shi-ñu truw ye dzüjoñe ñegru ge jikuñgudru.

22

Jisu i shijo go küla

¹ Odje oğümse se i na ofo rhano chew, üñisa dabi.

² Seye mügaw dew nañe shi-ñu zew naksü shüwa í kündane shijoma se í kadang hotumu, sé na nüna nayo ñew.

Yahuda Isküriya ichi umsokulyu

³ Seye mütü Yahuda ge kamyoa, djú Iskariyoti chew sünda í shürhaw ülgüñgü yo ksü namko ge i je duw.

⁴ I jiñe Mügaw dew ñe kulow kyew hotumuw nadra chiru, Tawgyew í kündä lügylajoma sena.

⁵ Na lüshülag, Seye í na bo djüjome cheñe müdaa.

⁶ I je embi che, sündalye hotuma-hotumuhi, se í usso ge ūnu majodügyew lügyladügyejoñe.

Fasa í dashütürw

⁷ Sese odje oğümse daw ñeto kakudabi, sese Fasa ge fugulu üsa ye che kügüñ kijobabi.

⁸ Sündä Jisu i Patrasñe Yohañ naksü i ana cheñe ki, "Djeñe ñibó Fasa ge tsajo-tujo dashütürvowe."

⁹ I í dzütcho, "Ba nó hange dashütürvoweñe tsüda?"

¹⁰ I ná che, "Howe, ñetrü ge kaakubyo-kakuñgoyowñe nüna a ye hu guw kolo lodow tüvajome, dju ñe ge i jihima; ba ifum jisajo dawe,

¹¹ Seye sé ñe go übraw í chewe, 'Dadrüwwa bá chemkoime; se tumóna ná ñe hagewa sa a no nó shürhaw nadra Fasa tsajo ye?'

¹² Bás i howsa yo dagüdravodaw ügüñ dew a shejome; süge dashütürvowe."

¹³ I jikubanda, i küna chedama sünabyo-sünañgo duvobi, sündä i Fasa í dashütürvo.

Tawgyewchí müllüñ drüpse

¹⁴ Damdrü kuwñe, Jisuñe i shürhaw na nadra tsajobiñe gýo.

¹⁵ Sündalye i ná che, "No nolu ge şüþyo ana vyewme, duhu makakulu kuw djodra ye ülya ana üsa gýoñe ava tsajoñe vyewme.

¹⁶ Hado cheme no djó chemkoime, he i Tawgyew ichi nogo ge vyew makulu kuw no se í keje matsajome."

¹⁷ Sese i bekasa lañe dru-lu yo şüvzüw gañe che, "He í lalyeñe djoğütchü ge habragijo dawe.

¹⁸ Hado cheme je no djó chemkoime, Tawgyew ichi ǵadzü madalu kuw no ayo dalalye keje he shejehu matujome."

¹⁹ Sündatcholye i odje la, seyo üdrü-ulu yo kügüñne takuñga, seyo ná ana cheñe djü, "He i nó usso me, ha yé djobo djüwmá: nó vyehuñe he ana dajo dase."

²⁰ He ana dambo i tsaw tsafialye bekasa je ana cheñe la, "He i nochí sé şü yeme he i djobó fuadaw yeme ūnu ükünüme.

²¹ Sé hojo dawe, nō kigoladügyejo ichi ügzü ye nodra a dume.

²² Hado chemeje nūna üsav ye bó ibo küna dawēñe dadama, sünambó dajobabi, séšo tui se nūna idru ge, djubó sa a í kigoladügyejoma!"

²³ Sündawñe na nağütchü dzügi-höggingkoibi, "Nimko a djuwa, he chiğā dajo ye?"

Djú dewñe vyefijowa?

²⁴ Namko a ana ūn che zeği; nimko a dju dew vyefijowa?

²⁵ I ná che, "Utro sama nago nugo na nadru ge shotuko joi; seyo dju nadru ge shotuko jofijo daima, se ná povow nūna chewme.

²⁶ Séšo ba ana djulyiwe; mowme djomko a dju nugow dama, se i angasa vyeduw seyo dju ye ūnubyu ma se i kulo vyeduw lyiwe."

²⁷ Hado cheme dyew ye djuwa; se i buğo ge gýodaw yeme, semome se chiğā damkoi yema? Hawa se i je momwa se tsawdra gýodaw ye? Séšo no djjodra a kulo vyeduwbame.

²⁸ "Séšo djo se na me, dju nodra ūnik-űnisüw ge je nodra duwsaw na me;

²⁹ Seyo sünambo vyeduw nochi Awu i nóbó ūnetrüükün a davyedama, sünambo no je djobó davyejome.

³⁰ Se i ye hadowo cheme djo nodra nō buğotrü ge tsawe-tuveñe; se psüga a gýoñe Israyel nachi go gûbye gûyoksü í zegüdralawé.

Patras i hujonoğyw ūnihohuw

³¹ "Simon, oi Simon, djo mütü ye prüdame pu í dambo güjoñe.

³² Séšo no djóbó küküwmé, djódruk-đjolu go umsowñe vyedaw ye kyeje mañoajo seyo djo kakume djo nudzog alyo-ňuw na je gûdükewe."

³³ I che, "He Tawgyewwa, no badra pache ge damje kasejo semome dzüjoje dzüfijobame."

³⁴ I che, "Oi Patras no bá chemkoime, yow jo külyiwñe sese ba nō ülye dzü mahosüw chejome."

Duhu gijo ye dashütrüvwowe

³⁵ Seyo i i che, "Bá no dzulngasa seyo kapüga seyo shita je ūniw ufobüla kimkoi ge ba hama a mapu mavyew dadama?" I chetcho, "Ha chi go mowme."

³⁶ I che, "Séšo djuchige dzulngasa duma se na se i lawe, seyo sünambo kapüga í je, seyo djuchi ge kyeği ūnia ná nachi gye na damje drütülyale lawe.

³⁷ Hado cheme no djó chemkoime, he gido ye, "Se i truw nūna ge ngüjobamme, se i nódru ge dajoye krükürbamme; hado chemeje nogru ge küna dajoñe dadama se na datsüjobamme."

³⁸ Na che, "He Tawgyewwa, howe, he a kyeği ksü duwa." I ná chetcho, "Şüpyo dume."

Jetun pudru ge Jisu i küküw

³⁹ Sese na ūnepsü ge jihuañe na dadaw basha yo na ge Jetun pudru ge jitsü, seyo shürhaw na nafum jisa.

⁴⁰ Süge jikuñe i ná che, "Küküjo dawe, djo zeğaw ge magajoñe."

⁴¹ Seyo i na yo utroga kunusa a josajombuaña ge jiñe, seyo üshipu dugoñe kükümyomkoibi.

⁴² "He Awua ba tsübameje he bekasa ye notrü yo latrülüyewe, sedamje nō husü yo mow bá husü yé dadzowe."

⁴³ Sese soğgo go sorgomuko a ísa yo sa a hohu dju í zego dawma.

⁴⁴ Seyo babiye i şüpyo vyemülüañe vyemoña kükükülyejebi; seyo ichi úfu ye no ge ūniw fuw vyeduw tra tra dzuamkoi.

⁴⁵ Sese i küküfialye gudzulye ichi shürhaw nachi ge kakuñe hoholye vyew na drumutsüdaw hoñe duhu da.

⁴⁶ Sündalye i ná che, "Hado drumuiya? Pülyibya, kükübya, na zeğow ge magajoñe."

Jisu i tsülaw

⁴⁷ Jisu i süna chemkoi sese, howe upu a djelai ná, seyo se gû yo ksü namko a ye dju ūniñi ye Yahuda chewma i uvro uvro djekelaibi, i Jisutri ge djeku, i bubu dajoñe.

⁴⁸ Sé Jisu i i che, "Oi Yahuda, hawa ba bubu dañe nūna ūsav í kigoladügyejoma?"

⁴⁹ Idra yo na idra ha dajoma í hohuwñe, sündä che, "He Tawgyewwa, ní keği dzofijoma?"

⁵⁰ Seyo namko ayo a ye mügaw dew ichi kulo nadru ge keği yo dzohiñe ufu fuvo go dzoga.

⁵¹ Sé Jisu i che, "Sayo sa a damudoabe." Seyo sa a ichi ufu ye kiñe dagyoi.

⁵² Sese Jisu i mügaw dafow na seyo ūnegru ge hokrüvow go mükyefow na seyo kew se na ídrü ge lyikülyedaw ná che, "Hawa djo nō ūnegru ge danghuñe keği ūne shalbo ūne lañe jikuma?"

⁵³ No djjodra ūnegru ge muhu-muhu djjodra duw sa je sesüge djo nō gzü a je maki; sé hesahe djochi ümträbamme, vatağüsagiahuw yo vatağüsagiahuwme."

Patras ichi hujonoğyw

⁵⁴ Sündatcholye ína tsülaye la kakye, seyo mügaw dafow saw-lyiw ichi ūne ge lañe kaku seyo se Patras i üğä-üğä djega djegañe ifum-ifum djese.

18 Sündawñe vyew na šogzutsü, "I damtrüäbei, seyo ibó Barabba i trajodawe."

19 I ñetrü a ye psegi-lugiñe, shiw-law dadaw ubo go pache ge shüñe vew.

20 Seño Pilatus i Jisu í trajoñe vyeñe nüna ná che hopüñetcho.

21 Seño nabó šogzuñe che, "Í kuros ge külyiwe, kuros ge!"

22 I ülye dzü kuw ná che, "Hado cheme i ha mau damdoda? Nobó í düm takyoñe shimdojo lalo daw mahohubei! Sündada no ígidüñe trabañebya."

23 Seño na šogzu-šogzuñe zetsü, í kuros ge külyimdweneñe, sündä ná šozuw ye foajebi.

24 Ha madanghulye: Pilatus i dügýeaha, na ha cheima sei dzülye dawe cheñe.

25 Seye i se nüna vyesveye-vyemadolalye nüna shido ípache ge shüdaw ye, seyo djú í prüwma í trase; seyo Jisu í na nalu ge ha vyedama süna vyew apyew kuw djüki.

Jisu i kuros ge külyiw

26 Na í lañe kakemkoi sese, Simon cheñe Kureni a ye ñetrü go kanglai sa a, í kigo lalye shokru giñe Jisuchi ge lakuñe ifum ifum la kake.

27 Seye nüna ye gumtchubabiñe ifum ifum kase: seyo šüpo upu mim na je, dju ibó üldjetchü gü gü kseñ ksekuğiladjew.

28 Jisu i nachi ge tchlotrüǵialye che, "He Yarusalem ayo sam nawa, nóbó djuksejoda; seño djo josa seyo djo nudzoğbó ksejoda.

29 Hadowo cheme se ñeto kakujome, seyosa a nüna na chejome, 'Šüvzüwme se na dju ügüzümma, seyo dju saw-sam masakülyema seyo dju agü apu manuma.'

30 Se ümdrü ge

'Na pu na je chejome, ñidru ge gaabe,

Seye noğüfo yo ñi muşuiwe.'

31 "Hado cheme na shoñ djuw nadra ana damkoibi ye, krow nadra küna ha dañjema?"

32 Na seyo nüna ksü ije lalo datruw go idra ye shijoñe la jikye.

33 Na se Kopri che Noğüfo ye jikuwñe, na sayo sa a í seyo se lalo datrudo ksü ye je, a ye ichi südzü go seyo a ye ichi fuvogo ge süna kuros ge külyife vye.

34 Sündawñe Jisu i che, "He Awuwa, ná muchoaiwe, hadowo cheme he na madanghume na ha dangkoima?" Sündä na kako ge ñi veñe i gye í habräja lastü.

35 Nüna na gudzu-gudzu hoğyo, seyo nugo na je zeaše-zeameñe ze ġyo, "I utro na ġaksülaw, i Tawgyew ichi Masiemeje, seyo ichi dzulawmeje, nudzoğ ġaksülajo dawe."

36 Rhünokyew naje í trow uhu ye í nuñe zeaše-zeameñe che.

37 "Senameje ba Yahudi nachi go nugomeje, ba bá nudzoğ í ġaksülalabya!"

38 Seye idru ge truw a chedalubi; "He i Yahudi na go nugome."

Shokru ge dru-lu vyegüdolaw lalobraw

39 Ha lalobraw ye shokru ge külyi suntchadama, namko a yo a ye í zebze-zegñe che, "Hawa ba Masi moma? Sünameje ba balvyo ġaksüñe seyo ñiksü i je ġaksüila!"

40 Sünchewñe utro a ye í zeñe che, "Hawa ba Tawgyew í je mağewbama? Ba je süna pabaibi,

41 Seye ñiksü bó shotukobasha yo pangkobabi, hadowe cheme ñibó ñi chiğä ha dadama süna shishü pangkobi; seño i haje mau chiğä mada."

42 Sese i che, "He Jisua, ba bá ñetrü kakuwñe nó je dju kośoawe."

43 I í che, "No bá umsow chemkoime yow yo ba nodra sorgo nogo ge dujome."

Jisu i lutukyohuw

44 Seye muhumdzu yo dalalye me apyew djüduallai kuw ye vyew ñetrü na nukuğuatsüdabi,

45 Seye dru mûsaw yebó je kañoahibi, seyo ñegru go gyeña bó je ulumko toñe-meñe yo gağaaiejebi,

46 Seye Jisu i šüpyo gow yo šogzuñe che, "He Awuwwa, no nó ġulo ye bagzü ge trahime." Seye i süna chelye ulvyu sese lutukyoha.

47 Gyokrûw nüna ye sa a ha dadama se na holye i Tawgyew í tro, sündalye che, "He nüna ye güdraşobi."

48 Seye upu na he í hojoñe keğitsüdaw na, he šoboşulyw dadaw í holyeñe nalüjetchü ge güne kalüträ.

49 Seye ichi hosuw-holuw küñña duma vyew, seyo mim na je dju dju idra Galili go jikusedama vyew, üga ge gudzuñe se na ho ġyo.

Yusuf i Jisu i yio ġuahuw Arimitiya go nolu ge

50 Seye süge, Yusuf cheñe yo nüna a ye se rhano dew ge du, dju ye uw seyo chi danghuw muhu.

51 Seye ichi vyew seyo ichi chiğä daw yo malüshuw; seyo i Yahudi na ñetrü go Arimitiya ge ġyw seyo Tawgyew ichi nogo ye ġyokrûw nüna.

52 I Pilatus ichi ge jiñe Jisu ichi ñimo ye prü,

⁵³ Seye í lagaalye gyelüdü yo daw gyeña ge vaşüni, seyo nuğu a ye vye, se i ye kunu ge chido süna; seyo süge keje dju je mavyewlu.

⁵⁴ Se i ye dashüwtrüw ñeto, seyo ǵyogow rhano damivrojo ümdrü ge.

⁵⁵ Seye se mim na dju idra Galili go jikuseda, ifum, ifum jiñe se nuğu ye ho seyo uso je ho i daw basha yo da vyeđomaňe.

⁵⁶ Seye kakultruňe şowsa chi seyo şonuw dashüträ; seyo ǵyogow ñeto ge bó i je daw basha yo ǵyogo.

24

Jisu í üshükülyew

¹ Sopta uvro ge, saǵa-müǵa na nuğu ge şowsa şow gañ-miǵi lańe jiku.

² Sündä na kunu i ǵühuadaw hohu.

³ Sündä ulung ge jemyongkoi ge, na Prabu Jisu usso mahohubi.

⁴ I he ſiu yo mavenghuaňe ǵyoñbaiye, muhu ksü ye lütsü-lütsüw gye sheňe üträ iñisa ge gudzu.

⁵ I ǵeňe, sündä nodo ge ukrumro i pelye; sündawñe i í che, "Ba üshü í dzüw namko ye hado tchüwawa.

⁶ I ayo a ñimme, séso üshükülyedamme. I djo Galili ge ha trudama vehujodawe.

⁷ Umsogo je nüna ūsa ılalobraw nagzü ge kigo ladügyejobamme, sündä kuros ge tükejome, sündä ñegi dzü ye üshükülyetchojome."

⁸ Sündä i í ſiu í vehuag,

⁹ Sündä nuğu go kangkoi ye i se ǵüyo a ná, sündä utro naje, he vyow ſiu ná truzeğıatsü.

¹⁰ Dju he ſiu i shürhaw ná trudama, se na Mariam Magdalini seyo Yoana, seyo Yakub üyaň Mariyam sündä nadra ye utro mim naje duw.

¹¹ Séso na ſiu trudaw ye ná shipyw truw veduw velada sündä na ná umso mave.

¹² Sündawñe Patras i gudzulyiňe nuğu ge gyo dje, sündä gye ufobula hohubadabi, sündä hadadama, se yo mavenghulyaha, i nudzo ſe ge kaltrutcho.

Imawus ǵabo ge shürhaw na how

¹³ Sehu namko ye nüna ksü ye Imawus cheňe ñetrü ge jinngkoi, Yarusalem yo kilo mitar mro kuw üǵa.

¹⁴ Sündä naksü se vyow ſiu ná, hadadama se na naksüǵütcü chiruňe ji.

¹⁵ Sündä naksü se ſiu na naksüǵütcü ge trügiňe dzügiňe jingkoi ye, Jisu i iñisa jikuňe naksü üdra jisa.

¹⁶ Séso naňi ye ana veduw mütrüdaw ye í mahosülafi.

¹⁷ Jisu i ná dzü, "He ha ſiuwa, djoksüǵütcü ge truňe jiiye." I duhu daňe ǵudzu.

¹⁸ He í dzühelyeňe, namko ye Kilyupas ñetrü go nüna a ye che, "Haňa ba Yarusalem go ba akasa tüvaw jiw nünabamma, dju he ñeto ge hadadama se na se i madanghu."

¹⁹ I í dzü, "Ha ſiu ye wa?" Na í che, "Nazret go Jisu ibo dju Tawgyew seyo nüna nabo chiǵa dawma sündä shi-ſiu truw go ſihow truw.

²⁰ Sündä mügaw kew na seyo ſi dümbraw dakyew na í kigoladügyeňe, shibeňe dügyeaha; sündä kuros ge sümthadügye.

²¹ Séso ſi vyeksüwšo, i Israyel í mutchoaijo che, sündä he ſiu na tralye, he soboşulyuw dajew ye ñegi dzü kujebi.

²² Sündä jimko ye je mim üchea na ſi mavenghuadügyeda, dju saǵa-müǵa nuğu ge jidama na.

²³ Sé usso í mahohuwñe, sorgomuko nadra í üshüdame cheňe ſiu truw che djekuda.

²⁴ Sündawñe ſiimko yo a ye nuğu ge how ji, sündä mim na küna trudama, süna tchülada; séso í mahohu."

²⁵ Sündawñe Jisu i ná che, "O madzühoave daňe ǵyodaw nawa, seyo ſihow truw ná ſiu ge üdrü-ulu yo umso dzüngahu nawa!

²⁶ Ana dajo mowma, Masi i duhu gilańe nudzo lüshüw ge kalyitralyejo?"

²⁷ Sündä i ná ibo go kako ge ha ǵidama se ye Musa ichi yo dalalyeňe vyow ſihow truw nachi ge ǵidaw na, i ná danghudügye.

²⁸ Aňa sa a na hange jingkoima, se ñetrü jikujebi, sündä i dawyo na ana danghuda, i ayoje uvro ge jijolu cheňe.

²⁹ Sé na í ana cheňe ǵokrüdügye, "Ñidra ǵyosajodawe; hado chemeje djüdu lyaňe aňe uwalandabi." Sündä i ulung ge nadra ǵyosaw kamyoa.

³⁰ I nadra ava tsajofe ǵyosangkoi ye, i odje í lańe gaǵüzü djü, seyo í takuǵiaňe ná djü.

³¹ Sündawñe aňi hojukülyeňe í hosülag, sündä na iňi how yo müsü.

³² Na naǵütcü ge che, "Ñidrü-ñilvyu ge mi madzoma, i ſi ǵabo ge kako ge ǵidaw ná truňe jomkooi ge?"

³³ I sa yo sa a gudzulyiñe Yarusalem ge katrükralye, sündä i se êþyo a seyo nadra a yo na üsaka ye kegídaw hohu.

³⁴ Na che, "Tawgyew umsogo je üshükülyetchoda, sündä Simon i hohu."

³⁵ Sündawñe i ná êþabo ge chitru jidaw na ná tru seyo he je tru, i ná kündäne odje í takuðiañe tsadama.

Jisu i í nudzo shürhaw nadra

³⁶ Na he ñu í trumkoi ye, Jisu í husü yo namko ye gudzukülye; sündä ná che, "Djo êþdzüw pawe."

³⁷ Séþo na mavenghuatsüg, seyo êþeatsüg, sündäne na velatsü, ñi müþü hohungkoi.

³⁸ I ná che, "Hado mavenghuatsüña? Sündä djulvyu ge hado mavenutsüña?

³⁹ No gzü seyo noshi na howe, no sebamme; no kiñe hojodawe; hado chemeje ñegulo nachi uso üþüþye ñijo nochı ge hohumbo."

⁴⁰ Ana chelyeñe ná i ichi üþzü ishi na she.

⁴¹ Ná lüshüw yo seyo umsojemañe veñe, seyo lümashü ve, sündawñe i ná dzü, "Haña djochi ge ava duma?"

⁴² Na í psekrow tchükro üsüla a djü.

⁴³ I lañe na how sa a tsag.

⁴⁴ Sündä i ná che, "He na no ñu name, no djodra êþyosafie truwme, Musa í shotuko ge seyo ñihow truw kuw na seyo kako ge nobo go êþidaw na umso kakülyejome."

⁴⁵ Sündä i na ükye-ümüñi í güdraw ñu êþidaw dzüsüdügjejoñe voiha.

⁴⁶ Sündä ná che, "Ana êþidame Masi duhu gilañe seyo ñegi dzü ye dzüñe üshükülyetchojome,

⁴⁷ Sündä Yarusalem yo dalalyeñe vyow güþye geg vetrüw seyo lalo daw na iñiñ yo lañe truzeðgiatsüjo.

⁴⁸ Djo he ñu na hohusawme.

⁴⁹ Sündä djuchi traþüga no awu i dadama, se ná no djo lakülyajome sündä udru go gow mapamadolü, süña kuw djo he ñetrü ge êþyokrjo dawe."

Jisu i ñedzü ge katcho

⁵⁰ Sündä i ná Betniyah kuw ñepse lañe jekülyasa, sündä üþzü i lañe ná gaþüzü djü;

⁵¹ Sündä ná gaþüzü djüshüñe i na yo utro lya seyo ñedzü ge kalyitralye.

⁵² Sündä na mraañe í ñüpo lüshüw yo Yarusalem ge katrükralye.

⁵³ Sündä ná ñegru mamuduw kegíñe Tawgyew i troñe seyo gaþüzüwe.

Philemon iñiñ güdraw Polus üsam

Ĝiw

He kako í ĝiw braw ye Polusme. He kako ha a Polus i Filemon í i Unesimus i ichi ge kitchojomeñe che súnda Kulu 4:9 ge Unesimus i Tukikus üddra Kulussé ge jimkoi sese Tulukus i Filemon i Polus ichi kako i djü. He ye šuvzüw fiume Polus i he kako i nudzo ügzü yo ǵidaw ichi gõ vyow na shetsüjoñe.

Ĝiw übraw ichi dzaga

Oje 60 kuw.

Filemon í he kako ǵingkoi ñeto ge Polus i Rom go pache ge shü veda.

Lajovo

Paulus i he kako ye Filemon í ǵida, Arkippus í girja ñe ge súnda ñi ñum Apphia í. Kako ǵidaw i holyeñe vemeje he kako ye Filemon í ǵibadabi.

Ha ma a view

He kako í ĝiw ge Polus i Unesimus í i übraw ye ichi ge lakutchoweñe ve ǵidame (Unesimus ye Filemon ichi kulo tsaksulalye kaksudaw ye) súnda í sojai djudjüwe. (10-12, 17). Súnda sesüyo, Polus i Filemon í kulo veduw mowdaye “nudzo uñuw” veduw veweñe veda. (15-16). Unesimus i yaje Filemon ichi bo-luko ubo go lubi seyo Polus i ubo ǵabo davoǵoñ ve hado chemeje Filemon í lajovowene veñe. Polus i shi-ñu truw ubo sa Unesimus i Tawgyew í ǵaksüla. (File. 10).

Ñustu gow

Kahuahuw.

Udrüla

1. Abiwadan __ 1:1-3

2. Abarokti __ 1:4-7

Unesimus ubo ñu chegüdraǵiw ki __ 1:8-22

Damdzualai shi-ñu __ 1:23-25

Dašüvzüw

¹ Polus ichi go bó, se Jisu Masi ichi pache ge shüdáw nüna, seyo ñuw Timotiyus ichi ve go ñichi nülvo chiǵadam Filemon,

² Seyo ñum Afiya seyo ñidra yo shipashi Arkipusñe Filemon ichi ñe go ñeśü na ñiñi.

³ Ñichi Tawgyew awuñe Tawgyew Jisu Masi naksü naksüchi vye go ǵüdzüw ye bá pangadruwe.

Šüvzütroi ñe Küǵüw

⁴ No shüwa Tawgyew í šüvzütrojome; seyo nudzo küǵülai ge je bá vyehuwme.

⁵ Hado cheme no bachi sé nülvo seyo vyemso chi shi-ñu na dzühulye, se Tawgyew Jisu druge seyo vyew güdraw nüna nadra.

⁶ No küǵüjome se vyemsodaw ge bachi üdra ayo na hadamje uw ñu ge danghusajo dawe ha ye Jisu Masi ichi yo ñidra dusama.

⁷ Hado cheme noñuwwa, nó bachi nülvo yo šüpyo lüshüw seyo ǵüdzüw padame, sündada, ba yo dañe güdraw nüna nadrü-nalu hu je adjüdjüw no je aǵimiw pajome, uñuw nawa.

Unesimus ibó küküw

⁸ Sündada sedamje noje Jisu ge šüpyo bolu duda, se ha ñu ye udama, se í bá dügyejo.

⁹ Sedamje no vyeduw mukro Polus i se yabó Jisu Masi ibó pache ge ǵyw nüna babi, se ayoje šüpyo nülvo yo ibó küküjolu.

¹⁰ No nosaw Tawgyew go Unesimus ibó no yo nochı süyeńtchü ge sakülye dame no yo küküime.

¹¹ Se ibó ahuge ha madaǵiw a ba, se yabó ba ñe seyo nochı dew chiǵa tsüwbaba.

¹² Se í ñe seyo dju nolu ge kadama, no se í bachi ge djütültchowba.

¹³ Í no nochı ge vyejoñe vyehomacha se í bó bachi vye go shüdabi shi-ñu ibó yo süyeńtchü sumbo, nó datunowe.

¹⁴ Sé no ba mahusuw haje madaǵoñ se bachi he nülvo djüdo ye datüdaluw yo mow lüshüw dawe.

¹⁵ Hado chemeje ha danghuñda i ba yo ksühua dzühua kuw he ibó utro lyadawa shüwa bañisa ge ǵyojoñe.

¹⁶ Sešo ayogo kulo mavyeduw, kulo yo je dewfo, seyo ſiuw vyeduw ǵyowe se nochı drü-lü ge duw süna nülvobó sešo, se yabó usofu ge je seyo ǵulo ge je, bachi je drü-lu ge sünda Tawgyew ge.

Filemon ichi dūgyew dziiw lüshüljow

¹⁷ Senameje ba nó bachi nudzoǵ dakyetunowñe vyedameje, se na vyeduw yo shutrolajodawe.

¹⁸ Chemeje se nó bachi ha damje damdalyoama semome sa a bachi ha damje a kakuw, se í nochı üññi ge ǵiwe.

¹⁹ Polus no nó gzü yo ǵijome, se i no bá ǵigujome; seyo ichi chejoje ha madaǵi, se no aňawa he daado na badru me se i babamme.

²⁰ He no ſiuwa, he lüshüw nó bachi Tawgyewwa nó bachi go pawe, Tawgyew ge nodrü nolu ye hu je adjüdžüw no je aǵimiw daiwe.

²¹ No bachi dūgyew dafiw dajo umsow vyyeňe, bá ǵimkoime seyo he ana danghuwme, se no ha cheima, ba se í foje lübzüw dajio.

²² Seyo he i je, nobó ǵyoko buǵo dashütrüvowe; no süna umsow vyedame, se bá kügüw trüdu yo noje no bachi üzü ge djüjome.

Müllüň ſüvzüw

²³ Ifras se Jisu ge nodra pacheshüw ge

²⁴ Seyo se Markus ñe Aristikurs seyo Demas seyo Luka seyo no chiǵadam.

²⁵ Ñichi Prabu Jisu Masi nülvow ye bachi ǵulodra duwe. Amin.